

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

09.07.2018 № 579

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
30 липня 2018 р.
за № 879/32331

Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ
№ 460 від 16.06.2020
№ 440 від 19.07.2022
№ 18 від 10.01.2024}*

Відповідно до [пункту 16](#) частини другої статті 17 Кодексу цивільного захисту, [пунктів 11, 18, 19 і 27](#) Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138, з метою визначення вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість, а також визначення зразків документів паперового обліку фонду захисних споруд, запровадження системи їх нумерації **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити такі, що додаються:
 - 1) [Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту](#);
 - 2) [Вимоги щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту](#);

{Підпункт 2 пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 460 від 16.06.2020}

3) Вимоги щодо визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 09 жовтня 2006 року № 653 «Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час», зареєстрований у Міністерстві юстиції 02 листопада 2006 року за № 1180/13054 (із змінами).

3. Управлінню взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій МВС (Скакун В.О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державної служби України з надзвичайних ситуацій Чечоткіна М.О.

Міністр

А.Б. Аваков

ПОГОДЖЕНО:

Тимчасово виконуючий обов'язки
Голови Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

О. Мельчуцький

Виконавчий директор
Асоціації міст України

О.В. Слобожан

Перший заступник Міністра енергетики
та вугільної промисловості України

Т. Максимець

Заступник Міністра регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального
господарства України

Л. Парцхаладзе

В.о. Міністра охорони здоров'я України

У. Супрун

В.о. Голови Державної регуляторної служби України

О.М. Мірошніченко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
внутрішніх справ України
09 липня 2018 року № 579

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
30 липня 2018 р.
за № 879/32331

ВИМОГИ

щодо утримання та експлуатації захисних споруд

цивільного захисту

I. Загальні положення

1. Цими Вимогами встановлено питання утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту (далі - захисні споруди).

2. Ці Вимоги призначені для використання міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання - балансоутримувачами захисних споруд (далі - балансоутримувачі).

Норми цих Вимог не поширюються на захисні споруди, які входять до складу запасних пунктів управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, а також споруди, призначені для укриття особового складу військових підрозділів Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів військових формувань, персоналу установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, воєнізованих формувань Державної кримінально-виконавчої служби, засуджених та осіб, узятих під варту, які утримуються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби.

{Абзац другий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

Норми цих Вимог повністю або частково можуть використовуватися для організації утримання та експлуатації захисних споруд, визначених абзацом другим цього пункту, за рішенням відповідних центральних органів виконавчої влади.

{Пункт 2 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

3. Фонд захисних споруд складається із захисних споруд (сховищ та протирадіаційних укриттів), зокрема швидкоспоруджуваних, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів (далі - споруди фонду захисних споруд) і є основним засобом колективного захисту населення.

4. У цих Вимогах терміни вживаються в значеннях, наведених у [Кодексі цивільного захисту України](#) та постанові Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту», скорочення вживаються в таких значеннях:

ГК - герметичний клапан;

ДЕС - дизельна електростанція;

ЕРВ - електроручний вентилятор;

ЄДС ЦЗ - єдина державна система цивільного захисту;

КНТ - клапан надмірного тиску;

ПРУ - протирадіаційне укриття;

РП - регенеративний патрон;

РУ - регенеративна установка;

ФВА - фільтровентиляційний агрегат;

ФВК - фільтровентиляційний комплект;

ФВО - фільтровентиляційне обладнання;

ФП - фільтр-поглинач.

II. Загальні вимоги до утримання та експлуатації фонду захисних споруд

1. Споруди фонду захисних споруд мають утримуватися та експлуатуватися у стані, що дозволяє привести їх у готовність до використання за призначенням у визначені законодавством терміни.

2. Під час експлуатації захисних споруд не допускається виконання заходів, що знижують їх захисні властивості, надійність та безпеку.

3. Місця розташування споруд фонду захисних споруд позначаються за допомогою табличок (написів) та покажчиків руху до них.

4. Біля входних дверей до захисної споруди вивішується табличка розміром 60 x 50 см із зазначенням номера споруди, її балансоутримувача, місць зберігання ключів, особи, відповідальної за утримання та експлуатацію сховища в мирний час, її місцезнаходження і номера телефону. У нічний час таблички позначення захисної споруди і входи мають бути освітлені або дубльовані світловими покажчиками.

Табличка розміром 50 x 60 см із написом «Місце для УКРИТТЯ» вивішується біля входних дверей до споруди подвійного призначення (найпростішого укриття). На ній

зазначаються місцезнаходження споруди, її балансоутримувача, номер телефону особи, відповідальної за утримання та експлуатацію споруди в мирний час, адреса і місце зберігання ключів.

Зразки табличок позначення захисних споруд, споруд подвійного призначення, найпростіших укриттів та показників маршруту до них наведено в [додатку 1](#) до цих Вимог.

5. Забезпечення фонду захисних споруд первинними засобами пожежогасіння, обладнання їх системами внутрішнього протипожежного водопостачання, пожежної автоматики і сигналізації здійснюється відповідно до вимог [Правил пожежної безпеки в Україні](#), затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697, а також державних будівельних норм і національних стандартів, що діють у сфері пожежної безпеки.

Утримання і експлуатація вищезазначених засобів і систем здійснюється відповідно до вимог і рекомендацій, установлених технічною документацією на них.

Для виготовлення нар та іншого обладнання фонду захисних споруд забороняється застосування горючих синтетичних матеріалів.

У разі використання під фонд захисних споруд гардеробних приміщень, що розміщуються в підвалах, домашній і робочий одяг має зберігатися на металевих вішалках або в металевих шафах.

Місця розташування первинних засобів пожежогасіння, план евакуації із захисної споруди позначаються і освітлюються.

6. Входи до фонду захисних споруд мають забезпечувати вільний доступ усередину їх приміщень, можливість користування ними особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення і мати достатню (нормативну) пропускну спроможність.

Підходи до зовнішніх дверей, двері і сходові марші мають утримуватися у справному стані, очищуватися від бруду і сміття, а в зимовий час - від снігу і льоду. Захаращення входів не допускається.

У разі відсутності на входах пандусів для забезпечення вільного користування сховищами особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення входи додатково обладнуються дерев'яними або металевими трапами.

7. Споруди фонду захисних споруд, їх комунікації, інженерні мережі, інженерне та спеціальне обладнання, системи життєзабезпечення (далі - обладнання споруд фонду захисних споруд) мають утримуватися в належному технічному стані.

Утримання та експлуатація обладнання споруд фонду захисних споруд здійснюються згідно з вимогами і рекомендаціями, визначеними технічною документацією на них, а також відповідними нормами і правилами.

Заміна окремих вузлів та агрегатів обладнання захисних споруд не має погіршувати технічних характеристик інженерних систем та систем життєзабезпечення.

8. Споруди фонду захисних споруд мають захищатися від підтоплення і затоплення ґрунтовими, поверхневими, технологічними та стічними водами.

9. Експлуатація та утримання електрообладнання споруд фонду захисних споруд здійснюються відповідно до вимог чинного законодавства у сфері улаштування електроустановок.

Приміщення споруд фонду захисних споруд мають забезпечуватися штучним освітленням. У них не допускається прокладання тимчасових електричних та інших інженерних мереж, а також незакріплених електричного обладнання і світильників. Електричні світильники мають бути захищеними від механічного пошкодження. Використання світильників із незахищеними лампами розжарювання не допускається.

Для освітлення захисних споруд можуть використовуватися світлодіодні та інші енергозберігаючі лампи. Використання люмінесцентних ламп для систем освітлення захисних споруд не допускається.

Під час використання споруд фонду захисних споруд за призначенням з метою збільшення термінів роботи систем електропостачання в автономному режимі частина світильників та іншого електрообладнання, запроектованих для мирного часу, підлягає відключенню.

Усі розетки, установлені в спорудах фонду захисних споруд, мають обладнуватися трафаретними позначеннями: «Радіо», «Телефон», «220 В» (на стіні або у вигляді табличок).

10. Системи водопостачання, каналізації і опалення споруд фонду захисних споруд мають утримуватися і експлуатуватися у справному стані та захищатися від корозії.

11. У приміщеннях споруд фонду захисних споруд забороняється зберігати або використовувати легкозаймисті, небезпечні хімічні та радіоактивні речовини.

У сховищах дозволяється зберігати розрахункові запаси паливно-мастильних матеріалів для ДЕС, визначені відповідно до вимог **пунктів 9-11** глави 5 розділу III цих Вимог.

12. Використання синтетичних матеріалів, а також інших матеріалів, що під час нагрівання або експлуатації виділяють небезпечні хімічні речовини, для оздоблення внутрішніх приміщень споруд фонду захисних споруд не допускається.

13. Інженерні комунікації захисних споруд та споруд подвійного призначення із захисними властивостями відповідних захисних споруд (сховищ, ПРУ) фарбуються залежно від їх призначення, а саме:

повітроводи чистої вентиляції - у білий колір;

повітроводи режиму фільтровентиляції - у жовтий колір;

повітроводи режиму ізоляції з регенерацією повітря - у рожевий колір;

трубопроводи систем водопостачання (крім систем внутрішнього протипожежного водопостачання) - у зелений колір;

трубопроводи систем внутрішнього протипожежного водопостачання та інших систем пожежогасіння - у червоний колір;

труби систем опалення та мастилопроводи ДЕС - у коричневий колір;

труби електропроводки та трубопроводи каналізації - у чорний колір.

Повітророзвідні труби з оцинкованої сталі не фарбують, але на них наносять відмітні риси (стрілки) відповідного кольору.

Вимоги щодо кольорів, у які фарбуються інженерні комунікації найпростіших укриттів та споруд подвійного призначення, що не мають захисних властивостей відповідних захисних споруд, не встановлюються.

III. Утримання та експлуатація сховищ

1. Утримання та експлуатація захищених входів і виходів

1. Павільйони, навіси, відливи та інше обладнання, призначене для захисту входів і аварійних виходів від атмосферних опадів і поверхневих вод, мають утримуватися в належному технічному стані.

2. Для природного провітрювання замкненої споруди в тамбурах сховища в мирний час додатково до захисно-герметичних дверей дозволяється установлення дерев'яних дверей або дверей із сталевих ґрат.

3. До замків від дверей і ставень має бути не менше двох комплектів ключів. Один комплект ключів зберігається у відповідальній особі, інший (в опечатаному вигляді) - у посадової особи або у структурному підрозділі балансоутримувача, що працює в цілодобовому режимі (місцезнаходження і телефон цієї посадової особи зазначаються на вхідній табличці).

4. Необхідно забезпечувати належний стан оголовків аварійних виходів і повітрязабірних каналів, очищати їх від снігу, сміття і сторонніх предметів, систематично перевіряти справність противибухових пристроїв, надійність їхнього кріплення і періодично змащувати металеві частини інгібованим мастилом.

2. Утримання та експлуатація захисних пристроїв

1. Захисні пристрої призначені для захисту осіб, що переховуються у сховищах, від надмірного тиску повітряної ударної хвилі під час застосування звичайної зброї та засобів масового ураження. До захисних пристроїв, якими обладнуються сховища, належать захисно-герметичні і герметичні двері, віконниці (ставні), захисні секції, клапани-відтиначі, КНТ тощо.

2. У мирний час захисно-герметичні і герметичні двері в період невикористання захисної споруди за призначенням знаходяться у відкритому стані на підставках (дерев'яних клинках) та прикриваються екранами, що легко знімаються. Двері маркуються і нумеруються.

На дверних полотнах указують стрілками напрямки закривання і відкривання («Закр.», «Відкр.») клинових затворів і штурвалів дверей, при цьому вістря стрілки на дверях та віконницях (ставнях) має відповідати кінцевим положенням клинових затворів.

3. Для збільшення строку служби дверей і віконниці (ставні) дозволяється закривати без повного затягування клинових затворів.

4. Гуму (гумові прокладки) не дозволяється зафарбовувати, щоб не викликати передчасну втрату еластичності («старіння») гуми. Для збільшення строку служби гумових прокладок герметичні двері і віконниці (ставні) в період невикористання захисної споруди за призначенням залишають відчиненими, захисно-герметичні двері і віконниці (ставні) лазів зачиняють, але гумові прокладки при цьому не стискають клиновими затворами.

5. Обслуговування і ремонт захисних пристроїв здійснюються відповідно до порядку та рекомендацій технічної документації заводу-виробника.

6. У разі відсутності технічної документації роботи з обслуговування та відновлення захисних властивостей захисних пристроїв здійснюються відповідно до примірного змісту робіт з технічного обслуговування захисних пристроїв згідно з [додатком 2](#) до цих Вимог.

Способи виявлення та усунення можливих несправностей захисних пристроїв на входах у захисні споруди наведено в [додатку 3](#) до цих Вимог.

7. Технологічні карти регулювання та ремонту окремого обладнання захисних пристроїв на входах у захисні споруди наведено в [додатку 4](#) до цих Вимог.

3. Утримання та експлуатація огорожувальних захисних конструкцій

1. Під час утримання та експлуатації сховища забезпечується його герметичність та дотримання в ньому температурно-вологісного режиму, який запобігає утворенню в захисній споруді конденсату (далі - нормальний температурно-вологісний режим).

Показники нормального температурно-вологісного режиму наведено в пункті 5 цієї глави.

2. Герметичність сховища досягається забезпеченням цілісності огорожувальних захисних конструкцій (покриттів, перекриттів, стін, перегородок, підлоги, фундаментів), місць з'єднань між ними, гідроізоляції, справності захисних пристроїв отворів входів і виходів, закладних деталей у місцях вводу комунікацій (водопроводу, опалення, каналізації, кабелів та іншого обладнання), протипожежних пристроїв систем вентиляції, а також дотриманням у приміщеннях захисної споруди нормального температурно-вологісного режиму.

3. З метою забезпечення герметичності сховища всі видимі дефекти огорожувальних конструкцій мають бути усунуті в найкоротший строк.

4. Для герметизації сховищ у місцях з'єднань і примикань зовнішніх огорожувальних конструкцій, а також внутрішніх будівельних конструкцій (для приміщень допоміжного призначення, що мають бути ізольовані від основних приміщень сховищ), застосовуються негорючі герметизувальні матеріали.

У разі застосування для герметизації горючих матеріалів (герметиків, мастик, будівельних пінок, інших ущільнювальних матеріалів) ці матеріали мають бути захищені шаром негорючої та стійкої до вологи будівельної суміші (гідроізоляційними сумішами, бетоном, цементним або цементно-піщаним розчином, шпаклівкою, мокрою глиною тощо).

5. У разі використання сховища для господарських, культурних та побутових потреб температура в його приміщеннях у зимовий і літній періоди підтримується відповідно до вимог з експлуатації споруди за відповідним функціональним призначенням. У сховищах, що не використовуються для господарських, культурних та побутових потреб, температура взимку має підтримуватися на рівні не нижче ніж $+10^{\circ}\text{C}$.

У захисній споруді температуру повітря вимірюють ртутним термометром з ціною поділки $0,2^{\circ}\text{C}$. Прилад закріплюють на дерев'яній дошці так, щоб повітря вільно обтікало кінець термометра. Щоб уникнути помилок під час вимірювання, термометр вішають на стіну або колону на висоті 1,5 м від підлоги на відстані від обладнання, що випромінює тепло, та нагрівальних приладів.

Вологість у сховищі підтримується на рівні не вище ніж 70 %. Для вимірювання вологості повітря у сховищах використовують прилади для вимірювання рівня вологості повітря (гігрометри, термогігрометри, вимірювачі вологості повітря тощо), у разі їх відсутності дозволяється використовувати для цього психрометри та психрометричні таблиці.

Нормальний температурно-вологісний режим сховищ забезпечується регулярною і правильною вентиляцією приміщень сховищ. Найбільш ефективним є забезпечення природної вентиляції (провітрювання) шляхом відкривання дверей. Для короточасного провітрювання дозволяється використання систем вентиляції у режимі чистої вентиляції.

Під час провітрювання необхідно враховувати стан зовнішнього повітря залежно від пори року і характеру погоди; не можна провітрювати приміщення під час дощу чи відразу після нього, а також у сиру погоду (якщо вологість зовнішнього повітря становить понад 70 %).

У разі виявлення в приміщеннях вологого повітря вище допустимої норми необхідно терміново з'ясувати причини появи підвищеної вологості та вжити заходів щодо їх усунення.

6. Гідроізоляція, дренаж і вимощення по периметру захисної споруди, а також водостічні труби мають утримуватися у справному стані і надійно захищати захисну споруду від негативного впливу атмосферних опадів, поверхневих і ґрунтових вод.

Обов'язкове влаштування лотків для відведення води від водостічних труб.

У разі виявлення замокання будівельних конструкцій, підтоплення або затоплення окремих частин захисної споруди необхідно вживати заходів щодо відновлення гідроізоляційних властивостей захисної споруди.

Недоліки, виявлені під час перевірки стану гідроізоляції, підлягають терміновому усуненню.

7. У разі виявлення підтоплення (затоплення) забезпечується термінове відкачування води.

У разі можливості здійснюється поточний ремонт зовнішнього гідроізоляційного шару.

8. Способи усунення можливих незначних дефектів огорожувальних захисних конструкцій та гідроізоляції, а також забезпечення нормального температурно-вологісного режиму сховищ наведено в **додатку 5** до цих Вимог.

4. Утримання та експлуатація систем вентиляції

1. Під час експлуатації повітроводів забезпечується герметичність їх з'єднань. У разі нещільного з'єднання повітроводів між собою і з фільтровентиляційним обладнанням відбувається витік повітря. Місця витоку повітря через нещільності у фланцевих, муфтових та інших з'єднаннях дозволяється визначати за відхиленням полум'я свічки під час роботи системи повітропостачання.

2. Очищення протипилових фільтрів (передфільтрів) від пилу дозволяється проводити шляхом їх промивання гарячим десятивідсотковим содовим розчином, а потім гарячою водою. Після висихання фільтр знову змочують мастилом.

3. ФП встановлюються з урахуванням таких вимог:

нижній ФП встановлюють на дві промаслені рейки перерізом не менше ніж 40 x 40 мм;

розподіл ФП у колонці за аеродинамічним опором залежить від напрямку подачі повітря (зверху або знизу). При цьому важливо, щоб кожен наступний ФП у напрямку руху повітря мав більший аеродинамічний опір, ніж попередній.

Не допускаються до встановлення і експлуатації ФП із вм'ятинами та іншими пошкодженнями корпусів, а також фільтри із зафарбованим маркуванням або ушкодженим заводським фарбуванням.

У разі виявлення місцевого (ненаскрізного) іржавіння корпусу ФП недолік ліквідують шляхом очищення і зафарбовування зеленим кольором, при цьому заводське маркування не зафарбовують.

4. Терміни придатності ФП визначаються відповідно до технічної документації на них. За дотримання умов експлуатації, установлених виробником, тривалість служби ФП визначається середнім і максимальним термінами придатності.

У разі досягнення ФП максимальних термінів придатності, установлених виробником, за результатами контрольної перевірки вирішується питання щодо заміни або продовження терміну придатності ФП. За наявності необхідних захисних властивостей термін придатності ФП може бути продовжено до чергової перевірки.

5. Контроль за підпором повітря у сховищі (у приміщеннях для осіб, які укриваються, ДЕС і станції перекачування) здійснюється за допомогою тягонапороміру, з'єданого з атмосферою водогазопровідною оцинкованою трубою діаметром 15 мм із запірним

пристроєм (газовим краном). Виведення труби від тягонапороміру в атмосферу робиться в зону, де відсутній вплив потоків повітря під час роботи системи вентиляції сховища.

У разі відсутності тягонапороміру заводського виготовлення допускається використання найпростішого манометра із двох скляних трубок, з'єднаних гумовою трубкою. Тягонапоромір необхідно встановлювати у вентиляційній камері.

6. Противибухові пристрої, установлені на системах вентиляції, підлягають постійному контролю за станом працездатності та обслуговуванню не рідше ніж двічі на рік (навесні і восени).

Пружини та осі лопатей, інші металеві рухомі частини таких пристроїв двічі на рік змащують інгібованим мастилом. За потреби відновлюють масляне фарбування металевих частин.

7. КНТ мають бути постійно розстопорені.

У разі недостатчі повітря для провітрювання тамбура під час роботи вентиляції в режимі фільтровентиляції у сховищах малої місткості або у разі великих розмірів тамбура КНТ, установлені на внутрішній стіні тамбура, мають бути постійно застопорені за допомогою стопорного пристрою, що розстопорює КНТ тільки на 6 хвилин при вході або виході осіб, які укриваються, на поверхню, із забезпеченням провітрювання тамбура за рахунок скорочення чи повного вимикання вентиляції санвузла.

8. На повітроводах усіх ГК стрілками вказується напрямок руху повітря.

ГК до і після ФП, пристроїв регенерації і фільтрів для очищення повітря від окису вуглецю мають бути закриті і опломбовані, за винятком періоду роботи системи фільтровентиляції під час перевірок.

Герметичний здвоєний клапан ГК-2-100 (у ФВА-49) має бути закритий і опломбований у такому положенні, щоб у звичайних умовах повітря не змогло проходити через ФП (правий шток здвоєного клапана має знаходитися в крайньому лівому положенні).

9. Усі КНТ і ГК мають бути промарковані і пронумеровані.

10. Допуск сторонніх осіб у приміщення зі змонтованими РУ не дозволяється, приміщення має бути закрите і опечатане особою, відповідальною за експлуатацію установки.

Щоб уникнути виникнення пожежі і вибуху в приміщенні, де розміщено РУ, не допускається:

затоплення приміщення водою;

зберігання в приміщенні лугів, кислот, мастил і легкозаймистих речовин;

потрапляння органічних речовин і вологи в патрони і повітроводи установок.

Приміщення зі змонтованими РУ оснащуються засобами пожежогасіння - ящиками з піском, покривалами з азбестового матеріалу, сертифікованими вуглекислотними або

порошковими вогнегасниками. Обслуговування установок необхідно робити в чистих і сухих брезентових рукавицях.

Під час заміни РП у РУ і проведення регламентних робіт на РУ використовується інструмент, що поставляється в комплекті з установками. Попередньо інструмент має бути знежирений і висушений.

Установлення заглушок на відпрацьовані демонтовані РП дозволяється тільки після їх охолодження.

Під час заміни в РУ балонів зі стиснутим газом (киснем, повітрям) використовується тара та газ, передбачені відповідною технічною документацією на ці установки.

{Пункт 10 глави 4 розділу III доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

11. Персонал, що обслуговує установки РУ, проходить відповідне навчання і допускається до експлуатації в установленому законодавством порядку.

12. Експлуатація та обслуговування елементів систем вентиляції вітчизняного та іноземного виробництва, установлених на заміну тих, що були передбачені проектом і вийшли з ладу, здійснюється відповідно до вимог та рекомендацій, визначених заводом-виробником у технічній документації на них.

13. На всіх пускових приладах і вентиляторах систем вентиляції має бути нанесене відповідне маркування (В-1, В-2 тощо).

5. Утримання і експлуатація ДЕС та іншого електрообладнання

1. Захищені ДЕС, за винятком ДЕС у захисних спорудах, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням, у мирний час мають знаходитися в законсервованому стані.

2. Використання захищеної ДЕС та вентиляційних систем, які забезпечують її роботу, для господарських, культурних і побутових потреб не допускається. Захищені ДЕС можуть використовуватися як аварійні джерела електропостачання під час організації робіт із ліквідації надзвичайних ситуацій і небезпечних подій та їх наслідків, а також як резервні джерела електропостачання операційних та реанімаційних блоків у закладах охорони здоров'я.

3. Розконсервація ДЕС проводиться під час приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням, зокрема під час навчань, а також під час перевірок та випробувань. Після завершення навчань, інших випадків використання ДЕС за призначенням у мирний час, перевірок та випробувань ці ДЕС підлягають повторній консервації.

4. Обслуговування ДЕС здійснюють особи, які мають відповідні підготовку і допуск для роботи з відповідним обладнанням (ДЕС, електричними мережами та іншим електрообладнанням).

5. У приміщеннях ДЕС має підтримуватися нормальний температурно-вологісний режим, чистота і порядок. Під час роботи ДЕС температура повітря підтримується в межах від +16 до +35 °С.

Для підтримання нормального температурно-вологісного режиму в приміщеннях ДЕС має здійснюватися їх періодичне провітрювання зовнішнім повітрям. Експлуатація вентиляційної системи ДЕС під час знаходження її в законсервованому стані здійснюється у разі, якщо іншим способом не можна забезпечити в приміщеннях ДЕС нормальний температурно-вологісний режим.

6. У приміщенні, де встановлено дизель-генератор, забороняється зберігати речовини, здатні викликати корозію металу (кислоти, луги, хімікати).

7. Для усунення пилу з металевих частин обладнання використовують промаслене ганчір'я, з обмоток генератора пил здувається струменем стисненого повітря від компресора.

8. Дизельне пальне для ДЕС має відповідати вимогам відповідних нормативних документів.

9. У приміщеннях машинного залу ДЕС допускається розміщувати ємності для паливно-мастильних матеріалів об'ємом до 1,5 куб. м, в разі перевищення вищезазначеного об'єму такі ємності розміщуються в окремому приміщенні.

10. Якщо ДЕС розташовуються під житловими та громадськими будинками, об'єм ємностей для паливно-мастильних матеріалів не має перевищувати 1 куб. м, у разі перевищення такого об'єму захищені паливні баки виносяться за периметр будинку і розташовуються від нього на відстанях, передбачених вимогами протипожежних норм.

11. Для зберігання розрахункового запасу палива і мастила застосовуються герметичні витратні баки, виготовлені з матеріалу, що запобігає накопиченню статичного електричного заряду. Для цього застосовуються сталеві та інші металеві баки, що встановлюються на висоті, яка забезпечує надходження палива і мастила до дизелів самопливом.

Витратні баки обладнуються оглядовими люками, показчиками рівня, приймальними фільтрувальними сітками, вогневими запобіжниками, суміщеними механічними дихальними клапанами. Дихальні трубопроводи витратних баків мають бути виведені у витяжну камеру системи вентиляції.

Для зберігання мастила в кількості до 60 л допускається використання переносних ємностей (по 10-20 л), що встановлюються в приміщенні ДЕС.

Відра і лійки, що застосовуються під час заправлення робочих систем дизель-генератора, необхідно тримати в чистоті і зберігати у визначеному місці.

12. Заходи контролю за працездатністю систем запуску ДЕС здійснюються постійно.

У дизель-агрегатів, що мають електричний пуск, має контролюватися зарядка акумуляторних батарей.

В агрегатів, що мають пуск стисненим повітрям, контролюється тиск у пускових балонах.

Пускові балони за потреби заправляються стисненим повітрям, акумуляторні батареї заряджаються. Зарядка акумуляторних батарей здійснюється за межами сховища.

13. Під час експлуатації ДЕС необхідно забезпечувати захист фундаментів та підлоги від руйнівної дії розлитих паливно-мастильних матеріалів.

Для запобігання розтіканню паливно-мастильних матеріалів місця розташування ємностей у машинному залі обладнуються металевими піддонами або залізобетонними коритами з бортами, що виступають по висоті. Об'єм таких піддонів (корит) має перевищувати об'єм паливних баків не менше ніж на 5 %. Захист фундаменту під дизель-агрегат та інших фундаментів, що виступають над підлогою під іншим обладнанням, забезпечується шляхом покриття масляною фарбою.

Розлив паливно-мастильних матеріалів усувається за допомогою піску або інших адсорбуючих матеріалів. Усунення розливу за допомогою ганчірок не допускається.

14. У разі появи тріщин або осідання фундаменту агрегату ДЕС необхідно з'ясувати причину їх виникнення і негайно її усунути.

15. Під час консервації ДЕС заряджені стартерні акумуляторні батареї зберігаються у шафі для акумуляторних батарей, якщо витяжний повітровід відкрито.

16. Якщо дизель не працює, термостійка засувка, установлена на вихлопному трубопроводі, має знаходитися в закритому положенні.

17. Машинний зал і приміщення, де зберігаються пально-мастильні матеріали, обладнуються протипожежними засобами, що знаходяться в постійній готовності до застосування.

18. Допоміжне технічне обладнання (трубопроводи, баки і відстійники паливно-мастильного господарства, паливні фільтри, водяні баки) ретельно оглядають, чистять не рідше 1 разу на рік, замінюючи при цьому застарілу арматуру, усуваючи нещільності в місцях з'єднань, та фарбують.

19. Розподільні пристрої високої напруги обладнуються сітчастими огороженнями, біля яких вивішуються попереджувальні знаки.

20. Уся технічна документація з експлуатації електроустановок має знаходитися в приміщенні щитової. До такої документації належать принципова схема електропостачання сховища, монтажні схеми управління, блокування, захисту і сигналізації окремих електричних установок, схема автоматичних пристроїв, книга обліку поточного ремонту електрообладнання, правила технічної експлуатації і правила техніки безпеки.

21. Дизель-генератор підлягає періодичній перевірці на працездатність із запуском. За результатами здійснених перевірок виявлені недоліки усуваються терміново.

Порядок проведення перевірки дизель-генератора визначено **пунктами 18-20** глави 9 цього розділу.

22. У приміщенні щитової основної пристрої щита управління (головний розподільний щит, пульт дистанційного управління, панелі релейного захисту тощо) повинні утримуватися сухими, чистими і з підтягнутими контактними з'єднаннями. У разі значних проміжків часу, на які припиняється робота пристрою, нефарбовані деталі і з'єднання необхідно змащувати технічним вазеліном.

6. Утримання та експлуатація систем водопостачання, каналізації і опалення

1. Під час утримання та експлуатації систем водопостачання, заміни їх обладнання необхідно дотримуватися таких вимог:

баки (ємності) для питної води, водопровідні труби мають бути виготовлені з матеріалів, дозволених для застосування в зазначених цілях, з підвищеною стійкістю до механічних пошкоджень і забезпечувати нормативну якість води згідно з вимогами [Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»](#), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747 (далі - Санітарні норми);

баки (ємності) для питної води мають бути проточні, обладнані показчиками води, мати люки для можливості їх обстеження та проведення ремонтних робіт;

проточні баки (ємності) і труби, якими циркулює вода, обладнуються тепло- і пароізоляцією. Не дозволяється застосовувати теплоізоляційні матеріали, що зазнають гниття в умовах підвищеної вологості.

2. Виконання вимог пункту 1 цієї глави підтверджується результатами лабораторних досліджень якості питної води, що здійснюються в терміни і порядку, визначені Санітарними нормами та ДСТУ 7525:2014 «Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості».

3. Вода в ємностях підлягає знезараженню за допомогою спеціальних знезаражувальних речовин (розчинів), дозволених для використання Міністерством охорони здоров'я України. Нормативний запас таких речовин (розчинів) визначається залежно від розмірів ємності.

У разі застосування в зазначених цілях хлорного вапна або порошку ДТС-ГК їх запас визначається із розрахунку на 1 куб. м води 8-10 г хлорного вапна або 4-5 г порошку ДТС-ГК.

4. Після заповнення відсіків сховища населенням, яке укривається, користування санвузлами допускається, тільки якщо працюють водопровідна і каналізаційна мережі, що дозволяє змив унітазів.

Якщо системи каналізації або зовнішнього водопостачання пошкоджено або вони вийшли з ладу, установлюють обмежений режим споживання аварійного запасу води, а також користуються фекальними баками.

У всіх випадках засмічення та утворення підпору в зовнішній каналізаційній мережі необхідно негайно закрити засувки і припинити користування санітарними приладами.

7. Утримання та експлуатація систем зв'язку і оповіщення

1. У разі розміщення в захисній споруді пункту управління суб'єкта господарювання забезпечуються:

телефонний і радіозв'язок керівництва та чергової служби суб'єкта господарювання з керівництвом місцевої (міста, району) ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ, підрозділами ДСНС, іншими аварійно-рятувальними службами та формуваннями всіх форм власності та відомчої належності, спеціалізованими службами цивільного захисту міста (району), об'єктовими формуваннями цивільного захисту;

телефонний зв'язок з іншими захисними спорудами суб'єкта господарювання та основними виробничими приміщеннями (цехами), що не припиняють виробництво в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій;

телефонний та радіозв'язок із запасним пунктом управління керівника місцевої ланки (міста, району) територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ;

інформування населення, яке укривається у сховищі.

2. Під час проведення заміни (модернізації) мереж та апаратури систем зв'язку та оповіщення сховищ застосовуються сучасні прилади та витратні матеріали.

8. Забезпечення нормальних умов життєдіяльності населення

1. Забезпечення нормальних умов життєдіяльності населення, яке підлягає укриттю у сховищах, досягається підтриманням у них допустимих рівнів газового складу повітря, іонізуючого випромінювання в районі розміщення та в приміщеннях захисних споруд і захисту від небезпечних хімічних речовин та біологічних засобів ураження.

2. Під час використання сховища за призначенням допустимі рівні газового складу повітря забезпечуються утворенням нормативного надмірного тиску (підпору) усередині захисної споруди.

У режимі фільтровентиляції підпір має бути на рівні не нижче 50 Па, у режимі чистої вентиляції підпір не нормується, але приплив повітря має перевищувати витяжку.

3. Вміст у повітрі вуглекислого газу визначають газоаналізаторами.

4. Місця виміру параметрів повітря вибирають з урахуванням особливостей планування захисних споруд. Виміри в приміщеннях площею більш ніж 300 кв. м проводять у центрі і чотирьох точках, максимально віддалених від центру. У захисних спорудах, розташованих у гірничих виробках, виміри необхідно проводити через кожні 100 м.

5. У захисних спорудах необхідно створювати умови для забезпечення захисту населення від іонізуючого випромінювання шляхом ужиття заходів щодо дотримання їх нормативних рівнів.

У разі перевищення таких рівнів приміщення захисних споруд підлягають терміновій дезактивації.

6. Для виявлення радіоактивного забруднення в районі розміщення і всередині захисної споруди використовуються дозиметричні прилади (дозиметри, дозиметри-радіометри).

7. Для визначення забруднення повітря та поверхні ґрунту в місці розташування сховища бойовими отруйними та небезпечними хімічними речовинами на поверхні землі в районі сховища можуть бути застосовані військові прилади хімічної розвідки.

У разі виявлення забруднення територій небезпечними хімічними речовинами в районі розташування захисної споруди та її приміщень ці території підлягають терміновій дегазації.

8. Прилади мають бути упаковані та знаходитися в сухих місцях, віддалених від опалювальних або інших нагрівальних пристроїв.

Під час тривалого зберігання приладів необхідно періодично перевіряти їх роботу та здійснювати повірку, ремонт та обслуговування проводити згідно з вимогами інструкцій щодо їх експлуатації.

9. Проведення перевірок справності обладнання, інженерних мереж та будівельних конструкцій

1. Обладнання, захисно-герметичні пристрої сховищ, а також захисні споруди в цілому підлягають періодичній перевірці на герметичність, справність та працездатність не рідше одного разу на рік, а також негайно після початку використання за призначенням (після повного заповнення населенням, яке підлягає укриттю).

Справність систем вентиляції, противибухових пристроїв, систем водопостачання, каналізації і опалення перевіряється не рідше одного разу на рік.

ФП перевіряються в терміни, визначені заводом-виробником у технічній документації на них. У разі відсутності такої документації ФП перевіряються не рідше одного разу на рік. Крім того, ФП оглядаються і перевіряються в разі затоплення сховища або повітроприймного пристрою (оголовка).

Прилади і пристрої системи повітропостачання, зокрема ФВК та ФВА, випробовують періодично, але не рідше ніж двічі на рік.

Один раз на півтора року перевіряють зовнішній вигляд РУ і наявність пломб на РП.

Перевірка роботи законсервованого дизель-генератора здійснюється не рідше ніж 1 раз на 3 місяці. Після розконсервації ДЕС перевіряється не рідше одного разу на тиждень.

2. Перевірка герметичності сховища проводиться в різних режимах роботи.

Результати перевірки сховища на герметичність оформлюють довідкою про перевірку герметичності сховища згідно з **додатком 6** до цих Вимог.

3. Під час перевірки справності систем вентиляції встановлюється стан справності вентиляторів припливних і витяжних систем, ФП, РУ, ГК, герметичних з'єднань повітроводів, повітрозабірних і витяжних каналів, противибухових пристроїв.

4. Противибухові пристрої перевіряються відповідно до вимог та рекомендацій, наданих виробником у технічній документації на них.

Перевірка противибухових пристроїв типу МЗС та УЗС здійснюється в порядку, установленому примірним змістом робіт з технічного обслуговування захисних пристроїв.

5. Перевірка придатності ФП здійснюється шляхом оглядів та контрольних перевірок якості їх стану.

6. Оглядам підлягають усі ФП, установлені в сховищах. Під час оглядів одночасно виявляються та усуваються фактори, що викликають псування ФП, проводиться поточний ремонт, виконуються інші роботи, спрямовані на поліпшення умов їх утримання.

Під час огляду перевіряють загальний опір і опір кожного ФП окремо (після розбирання колонок ФП).

Крім того, ФП перевіряють на цілісність, відсутність пересипання або усадки шихти, на перевищення норм її зволоження.

Цілісність ФП перевіряється шляхом огляду його зовнішньої поверхні.

Відсутність пересипання або усадки шихти ФП перевіряють шляхом його перекидання або струшування.

Перевірка норм зволоження шихти ФП проводиться шляхом його зважування.

Під час контрольних перевірок оцінюються захисні властивості ФП та перевіряється надійність фільтровентиляційної системи у цілому.

Для проведення контрольної перевірки під час роботи системи повітропостачання у режимі П (фільтровентиляції) біля повітрязабору створюється визначена концентрація парів імітатора (одоранта) отруйних речовин. Відчуття запаху цього імітатора у сховищі означає, що шихта в одному або декількох ФП (найчастіше у нижньому) стала непридатною. У такому разі перевіряються на проскакування парів одоранта колонки і кожен фільтр окремо. Як імітатор (одорант) можуть використовуватися пари етилмеркаптану.

Оцінка якісного стану ФП здійснюється у терміни, визначені виробником у технічній документації на такі ФП.

7. Результати оглядів і контрольних перевірок якості стану ФП заносяться у формуляри фільтровентиляційних агрегатів, а також у таблицю контролю якості ФП.

Форму таблиці контролю якості ФП наведено в [додатку 7](#) до цих Вимог. До неї вносяться всі наявні (установлені) ФП. Обчислення термінів оглядів і перевірок починається від дати виготовлення ФП та залежить від обчислення максимального терміну придатності. Спочатку заповнюються графи контрольних перевірок, потім - графи технічного обслуговування (огляду).

У рік проведення контрольних перевірок технічне обслуговування (огляд) не планується. Після заповнення або коригування форми складається план проведення технічних оглядів і контрольних перевірок ФП у сховищах міста (району), суб'єкта господарювання із включенням до нього тих ФП, які підлягають огляду (перевірці)

наступного року. Після проведення оглядів (перевірок) ФП до форми вносяться зміни (проставляються нові терміни).

Визнані непридатними ФП підлягають заміні.

8. Під час випробовування приладів і пристроїв систем повітропостачання, зокрема ФВК та ФВА, перевіряють:

1) рівень мастила в редукторі ЕРВ. Рівень мастила в ЕРВ має відповідати вимогам виробника, наданим у технічній документації на нього;

2) щільність закривання здвоєного ГК (під час включення на короткий час електродвигуна із закритим клапаном витратомір не має давати показання);

3) стан електропроводки, заземлення електроустаткування;

4) роботу вентилятора вручну.

9. Після пуску ЕРВ перевіряють:

нагрівання корпусу електродвигуна. Температура не має перевищувати 55 °С (за більш високої температури рука відчуває легкий опік);

подачу розрахункової кількості повітря;

відсутність протікань мастила.

10. Після проведення всіх вищезазначених робіт перевіряють загальну працездатність системи повітропостачання шляхом її запуску та роботи впродовж нетривалого часу. Результати фіксуються в експлуатаційному журналі.

11. Справність КНТ у застопореному стані перевіряється шляхом просвічування його з боку тамбура в бік неосвітленого приміщення сховища. Клапан вважається герметичним, якщо на неосвітленій стіні по периметру прилягання тарелі до сидла світла не видно.

Для визначення пропускної здатності КНТ необхідно їх спочатку закрити і виміряти пропускну здатність системи з будь-яким підпором, який можна виміряти наявними в захисній споруді вимірювальними приладами (з урахуванням їх похибок). Потім для цього ж підпору, але вже у разі відкритих КНТ знову визначити витрати повітря системи повітропостачання. Різниця у витратах повітря в першому і другому випадках характеризуватиме пропускну здатність клапанів.

12. Для перевірки справності ГК необхідно в повітроводі перед закритим клапаном за напрямком руху повітря просвердлити отвір діаметром 6-8 мм, закрити всі, крім одного (найближчого до клапана), припливні отвори і включити у роботу систему вентиляції. У просвердлений отвір вприснути шприцом від 50 до 75 г нашатирного спирту. Відсутність запаху аміаку в найближчому припливному отворі (за клапаном) підтверджує герметичність клапана. Після проведення випробування отвір замашується.

13. Перевірка справності і роботи захисних пристроїв полягає в установленні надійності кріплення (збереження болтових з'єднань і якості закладення в стінах і перекриттях); можливості закривання вручну (поворотом рукоятки) захисно-герметичного

клапана, можливості повороту тарелі клапана надмірного тиску, легкості переміщення поплавця клапана-відтинача по осі.

14. Гумові прокладки КНТ і ГК мають бути у справному стані. Для уникнення корозії металеві частини на клапанах-відтиначах, установлених в аварійних виходах або інших вологих місцях, періодично, не рідше 1 разу на квартал, змащують тонким шаром інгібованого мастила.

15. У період перевірки технічного стану РУ інспектують працездатність показчика витрати повітря шляхом відхилення стрілки показчика від вихідного положення, при цьому заслінка має рухатися вільно, без заїдання, погойдуватися. Перевіряють також працездатність клапанів установки шляхом обертання маховичків.

У разі виявлення ознак корозії на різьбових з'єднаннях здійснюється прочистка різьби на гвинтах і гайках. Змащення різьби не допускається. Про результати технічного огляду роблять запис у формулярі установки.

Відпрацьовані РП знищуються.

16. Перевірка елементів систем вентиляції вітчизняного та іноземного виробництва, встановлених на заміну тих, що були передбачені проектом і вийшли з ладу, здійснюється відповідно до вимог та рекомендацій, визначених заводом-виробником у технічній документації на них.

17. Технологічні карти перевірки на герметичність сховищ та їх окремих елементів наведено в **додатку 8** до цих Вимог.

Під час визначення підпору необхідно враховувати кількість повітря, що подається у сховище. Ступінь герметичності сховища визначається відповідно до показників кількості (об'єму) повітря, що подається системою повітропостачання, і геометричних параметрів внутрішніх приміщень, що знаходяться у зоні герметизації.

Під час перевірки герметичності сховища у режимі І (чистої вентиляції) величина підпору має становити не менше 50 Па.

Величина підпору, яка характеризує герметичність сховищ, у режимах ІІ (фільтровентиляції) та ІІІ (регенерації внутрішнього повітря) має бути не менше наведеної у таблиці 2 технологічних карт перевірки на герметичність сховищ та їх окремих елементів.

У разі невідповідності величин підпору зазначеним параметрам має бути знайдено місця витоку повітря і вжито заходів щодо відновлення герметичності сховища. Найпростіше місця витоку повітря визначаються за відхиленням полум'я свічки за максимальної витрати повітря у системі повітропостачання під час її роботи у режимі І (чистої вентиляції).

18. Перевірка роботи законсервованого дизель-генератора здійснюється шляхом його запуску із роботою протягом від 1,5 до 3 годин з поступовим навантаженням до 50 %.

Перед зупинкою навантаження знімається і дизель-генератор працює в холостому режимі протягом 3-5 хвилин.

Після його зупинки здійснюють загальний зовнішній огляд, під час якого перевіряють стан з'єднань двигуна дизель-генератора, підшипників, шплінтів і замків, що запобігають розгвинчуванню шайб і болтів.

Підшипники, що під час перевірки нагрілися найбільше, підлягають детальному огляду з метою встановлення їх працездатності та необхідності заміни.

19. Розконсервована ДЕС перевіряється шляхом запуску дизель-агрегату і випробовування його під навантаженням протягом 30 хвилин.

20. Під час випробувань ДЕС перевіряється:

щільність з'єднання трубопроводів усіх систем і відсутність підтікань у вентилях, насосах і ємностях;

герметичність систем газовикиду і повітрозабору;

ручне управління дизель-генератором з місцевого пульта;

надійність зупинки агрегату стоп-пристроєм;

регулювання числа обертів;

температуру води першого контуру охолодження і мастила;

роботу систем подачі палива і мастила;

роботу системи видалення тепла від вузла охолодження.

21. Справність систем водопостачання, каналізації і опалення необхідно перевіряти з випробуванням вентилів і засувок, а також здійсненням лабораторних досліджень якості питної води в баках (ємностях) для питної води.

IV. Утримання та експлуатація ПРУ

1. Утримання та експлуатація ПРУ здійснюється з урахуванням загальних вимог до утримання та експлуатації фонду захисних споруд, наведених у розділі II цих Вимог.

2. ПРУ місткістю до 20 осіб у разі відсутності в них водопроводу забезпечуються переносними баками для питної води з розрахунку 2 л на добу на одну особу, яка підлягає укриттю.

3. У неканалізованих ПРУ місткістю до 20 осіб для приймання нечистот допускається використовувати тару, що щільно закривається, загальною ємністю з розрахунку 2 л на добу на одну особу, яка підлягає укриттю.

4. Резервне освітлення ПРУ передбачається від переносних електричних ліхтарів, акумуляторних світильників тощо.

Допускається організація резервного електроживлення ПРУ від стаціонарних та переносних дизель- та бензогенераторів за умов їх розташування зовні ПРУ.

5. У приміщеннях ПРУ дозволяється зберігати акумуляторні батареї, призначені для систем автономного електроживлення ПРУ. Зарядка акумуляторних батарей у приміщенні ПРУ не допускається.

V. Утримання та експлуатація споруд подвійного призначення і найпростіших укриттів

1. Утримання та експлуатація споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів здійснюється з урахуванням загальних вимог до утримання та експлуатації фонду захисних споруд, наведених у розділі II цих Вимог.

Утримання, експлуатація та обслуговування споруд подвійного призначення із захисними властивостями сховищ та протирадіаційних укриттів здійснюється як відповідних захисних споруд згідно з нормами, визначеними розділами III, IV, VI та VII цих Вимог.

{Пункт 1 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 460 від 16.06.2020}

2. Обладнання найпростіших укриттів має забезпечувати можливість безперервного перебування в них населення впродовж не менше 48 годин.

З цією метою найпростіші укриття забезпечуються:

місцями для сидіння (лежання) - лавками, нарами, стільцями, ліжками тощо;

ємностями з питною (з розрахунку 2 л на добу на одну особу, яка підлягає укриттю) та технічною водою (за відсутності централізованого водопостачання);

контейнерами для зберігання продуктів харчування;

виносними баками, що щільно закриваються, для нечистот (для неканалізованих будівель і споруд);

резервним штучним освітленням (електричними ліхтарями, свічками, газовими лампами тощо);

первинними засобами пожежогасіння (відповідно до встановлених норм для приміщень відповідного функціонального призначення);

засобами надання медичної допомоги;

засобами зв'язку і оповіщення (телефоном, радіоприймачем);

шанцевим інструментом (лопатами штиковими та совковими, ломами, сокирами, пилками-ножівками по дереву, по металу тощо).

За змоги найпростіші укриття забезпечуються додатковим обладнанням, інструментами та інвентарем відповідно до норм, установлених для захисних споруд.

{Пункт 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 460 від 16.06.2020}

VI. Організація заходів з утримання, експлуатації та обслуговування захисних споруд

1. Створення формувань цивільного захисту з обслуговування захисних споруд

1. Суб'єкти господарювання (балансоутримувачі) незалежно від форми власності створюють об'єктові формування цивільного захисту з обслуговування захисних споруд (далі - формування) або призначають осіб, відповідальних за обслуговування та експлуатацію фонду захисних споруд (далі - відповідальні особи).

Створення формувань здійснюється відповідно до [Порядку утворення, завдань та функцій формувань цивільного захисту](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2013 року № 787.

2. Формування (ланки або групи) призначаються для обслуговування захисних споруд у період використання їх за призначенням, а також для здійснення експлуатації та перевірок інженерно-технічного обладнання. Примірні схеми організації формувань з обслуговування захисних споруд наведено в [додатку 9](#) до цих Вимог.

3. За відсутності необхідної кількості працівників посади у формуваннях можуть поєднуватися, а їх кількість може зменшуватися.

4. У житловому секторі особовий склад груп з обслуговування захисних споруд доцільно призначати зі складу технічного і обслуговуючого персоналу суб'єктів господарювання, що здійснюють експлуатацію або обслуговують житлові будинки.

2. Оцінка стану готовності захисних споруд до використання за призначенням

1. Для забезпечення готовності захисних споруд до використання за призначенням їх балансоутримувачі здійснюють оцінку стану їх готовності, організовують періодичні огляди стану захисних споруд, перевірку працездатності їх основного обладнання, планують і проводять технічне обслуговування обладнання та систем життєзабезпечення захисних споруд.

2. Оцінка стану готовності захисних споруд (далі - оцінка стану готовності) здійснюється щороку з метою виявлення недоліків у стані утримання та експлуатації захисних споруд, передбачення заходів щодо приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням. Крім того, оцінка стану готовності здійснюється в таких випадках:

у разі проведення технічної інвентаризації захисної споруди як об'єкта нерухомого майна;

у разі підготовки пропозицій щодо подальшого використання захисної споруди;

після пожеж, аварій, катастроф та інших надзвичайних ситуацій, що могли негативно вплинути на технічний стан захисної споруди;

у разі здійснення ДСНС заходів державного нагляду (контролю) за станом готовності захисних споруд відповідно до [Закону України](#) «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі - нагляд).

3. Періодичність і зміст оглядів стану захисних споруд та перевірок працездатності їх основного обладнання наведено в [додатку 10](#) до цих Вимог.

4. За результатами оцінки стану готовності складається акт оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту за формою згідно з [додатком 11](#) до цих Вимог.

Результати оцінки стану готовності, отримані під час нагляду, ураховуються під час складення документів (актів, приписів) за його результатами.

5. Залучення фахівців структурних підрозділів із питань цивільного захисту міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, органів і підрозділів ДСНС до оцінки стану готовності, проведення інших обстежень захисних споруд (за винятком оцінки стану готовності під час нагляду) здійснюється за зверненням балансоутримувача.

6. Про проведення перевірки працездатності обладнання захисних споруд, їх оглядів та оцінки стану готовності робиться запис у журналі перевірки сховища (протирадіаційного укриття), форму якого наведено в [додатку 12](#) до цих Вимог.

7. Про результати щорічних оцінок стану готовності, здійснених без залучення фахівців структурних підрозділів із питань цивільного захисту міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, органів і підрозділів ДСНС, балансоутримувачі інформують вищезазначені органи і підрозділи з наданням копій актів, складених за їх результатами.

8. Під час оцінки стану готовності перевіряються:

загальний стан приміщень, входів, оголовків аварійних виходів, гідроізоляції, повітрозабірних і витяжних каналів, обвалування окремо розташованих і підсіпки покриття у вбудованих захисних спорудах, покрівлі та бічних поверхонь гірничих виробок, кріплень і захисно-герметичних перемичок (зовнішнім оглядом);

двері (ворота, ставні), механізми задраювання, захисні пристрої, системи вентиляції, водопостачання, каналізації, електропостачання, зв'язку, автоматики та іншого інженерного обладнання (випробуванням на працездатність);

температура і відносна вологість повітря всередині захисної споруди;

наявність і стан засобів пожежогасіння;

герметичність захисної споруди, справність ДЕС, експлуатація в режимі захисної споруди протягом 6 годин з перевіркою роботи в режимі чистої вентиляції і фільтровентиляції (у сховищах).

9. За результатами оцінки стану готовності захисну споруду може бути визнано як готову, обмежено готову або неготову до використання за призначенням.

Захисна споруда вважається обмежено готовою або неготовою, якщо вона має хоча б один із недоліків, зазначених в основних недоліках в утриманні захисних споруд, що погіршують стан їх готовності, наведених у [додатку 13](#) до цих Вимог.

У разі відсутності таких недоліків захисна споруда вважається готовою до використання за призначенням.

{Пункт 10 глави 2 розділу VI виключено на підставі Наказу Міністерства внутрішніх справ № 460 від 16.06.2020}

3. Підтримання захисних споруд у готовності до використання за призначенням

1. На підставі результатів оцінки стану готовності, а також періодичних оглядів, перевірки працездатності основного обладнання та обстежень захисних споруд їх балансоутримувачі складають плани приведення захисних споруд у готовність до використання за призначенням за формою згідно з **додатком 14** до цих Вимог.

2. Підтримання належного технічного стану приміщень захисних споруд і їх ремонт проводяться відповідно до чинних положень про проведення планово-попереджувальних ремонтів будівель і споруд залежно від їх основного функціонального призначення.

3. Для ремонту будівельних конструкцій і спеціального обладнання захисних споруд передбачається проведення поточних і капітальних ремонтів.

4. До поточного ремонту належать роботи зі систематичного і своєчасного захисту конструкцій від передчасного зношення шляхом проведення запобіжних заходів і усунення дрібних пошкоджень і поломок.

Під час поточного ремонту захисна споруда може використовуватися за прямим призначенням.

5. Обсяг робіт, що здійснюються під час капітального ремонту захисної споруди, визначається відповідною проектною документацією.

Під час капітального ремонту захисна споруда за прямим призначенням не використовується.

6. Поточні планові та капітальні ремонти захисних споруд здійснюються з періодичністю, визначеною в таблиці періодичності проведення планових ремонтів захисних споруд, що ведеться згідно з **додатком 15** до цих Вимог. До цієї таблиці вносяться всі наявні захисні споруди.

Спочатку заповнюються графи капітального ремонту, а потім - поточного.

7. Обчислення терміну ремонту починається від терміну введення захисної споруди в експлуатацію або від останнього капітального ремонту.

8. У рік проведення капітального ремонту поточний ремонт (при збігу термінів) не планується, термін поточного ремонту переноситься на відповідну кількість років.

9. Після заповнення або коригування таблиці періодичності проведення планових ремонтів захисних споруд складається план ремонту захисних споруд із включенням до нього тих захисних споруд, обладнання та конструкції яких підлягають ремонту наступного року.

За потреби до плану включаються й інші роботи.

Після виконання ремонту та зазначення про його виконання в плані ремонту до форми вносяться відповідні зміни (проставляються нові терміни). Зміни вносяться і у разі перенесення (з об'єктивних причин) термінів ремонту.

Зразок оформлення плану ремонту захисних споруд наведено у [додатку 16](#) до цих Вимог.

10. Для підтримання приміщень захисних споруд у чистоті і належному санітарному стані фарбування приміщень і конструктивних елементів захисної споруди здійснюється в такі строки у разі:

клясєвого фарбування - 1 раз на 3 роки;

масляного фарбування - 1 раз на 5 років;

вапняного фарбування - 1 раз на 3 роки.

11. Приміщення, які підпали під дію вологи або агресивного середовища, потребують проведення термінового ремонту.

12. Періодичність проведення технічного обслуговування спеціального обладнання захисних споруд наведено в [додатку 17](#) до цих Вимог.

13. Обладнання та системи життєзабезпечення захисних споруд потребують проведення періодичних технічних обслуговувань, під час яких здійснюються такі основні роботи:

1) технічне обслуговування № 1:

зовнішній догляд за обладнанням;

перевірка стану кріпильних з'єднань, наявності та стану мастила в ДЕС (для сховищ), справності контрольно-вимірювальних приладів;

2) технічне обслуговування № 2:

виконання робіт, передбачених технічним обслуговуванням № 1;

випробовування спеціального обладнання у роботі;

3) технічне обслуговування № 3:

виконання робіт, передбачених технічним обслуговуванням № 2;

поповнення або заміна мастила в ДЕС (для сховищ), заміна набивки в сальниках;

4) технічне обслуговування № 4:

виконання робіт, передбачених технічним обслуговуванням № 3;

розбирання деяких вузлів для заміни швидкоспрацьовувальних деталей, стан яких не забезпечує роботу обладнання до чергового ремонту;

поновлення посадок, регулювання люфту та зазорів спрацьованих деталей;

притирання пробок клапанів, кранів або їх заміна;

заміна прокладок трубопроводів, підтягування кріпильних деталей;

заміна за потреби електричних контактів, пускових кнопок, вимикачів, ділянок кабелів та проводів;

чищення і промивання трубопроводів і мереж;

огляд і за потреби дрібний ремонт редукторів та з'єднувальних муфт;

заміна несправних електровимірювальних приладів;

заміна мастила в ДЕС (для сховищ), регулювання та випробовування обладнання;

виявлення інших дефектів та їх усунення;

поновлення пофарбованого покриття;

5) технічне обслуговування № 5:

виконання робіт, передбачених технічним обслуговуванням № 4;

повне розбирання обладнання на вузли, вузлів - на деталі, промивання, прочищення та їх дефектування;

заміна ущільнювальних пристроїв і матеріалів;

ремонт або заміна зношених деталей, заміна підшипників;

ремонт або заміна електроапаратури;

ремонт фундаментів під ДЕС та інше обладнання;

ремонт або заміна редукторів;

збирання вузлів із поновленням посадок і регулювань;

повна заміна мастила;

повне пофарбування.

Під час проведення технічного обслуговування обладнання та систем життєзабезпечення захисних споруд у разі виявлення дефектів будівельних конструкцій, призначених для установки такого обладнання, уживають заходів, спрямованих на відновлення їх цілісності та несучої здатності.

14. Після проведення фарбувальних робіт і висихання фарби необхідно відновити легкість ходу регулювальних заглушок, шиберів, рукояток гермоклапанів та інших механізмів шляхом приведення їх у дію, а також змастити прилеглі поверхні мінеральним мастилом.

Після робіт із побілки необхідно зняти (змити) її сліди з покажчиків «Відкр.», «Закр.» на гермоклапанах та інших механізмах, очистити від побілки труби та електропроводку, щоб відновити їх первинний колір.

15. Балансоутримувач забезпечує ведення документації захисної споруди, у якій відображаються відомості про терміни і результати проведених оглядів, обстежень та

випробувань, проведених технічних обслуговувань, поточних та капітальних ремонтів тощо.

Перелік документації захисної споруди наведено в [додатку 18](#) до цих Вимог.

VII. Експлуатація та утримання фонду захисних споруд під час його приведення в готовність та використання за призначенням

1. Основні заходи з підготовки фонду захисних споруд до використання за призначенням

1. У разі переведення ЄДС ЦЗ, її функціональних та територіальних підсистем, ланок територіальних підсистем до функціонування в режимах підвищеної готовності, надзвичайної ситуації, надзвичайного стану та в особливий період (далі - вищі ступені готовності) балансоутримувачі фонду захисних споруд, за винятком захисних споруд, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням, здійснюють заходи щодо приведення фонду захисних споруд у готовність до використання за призначенням, його утримання та експлуатації у вищих ступенях готовності (далі - готовність) у строк, зазначений у паспорті захисної споруди, а саме:

не більше 12 годин - для захисних споруд, призначених для укриття працівників (персоналу, найбільшої працюючої зміни) суб'єктів господарювання, віднесених до відповідних категорій цивільного захисту;

{Пункт 1 глави 1 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

не більше 24 годин - для інших захисних споруд, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів.

{Пункт 1 глави 1 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

{Пункт 1 глави 1 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

2. Готовність фонду захисних споруд передбачає:

належний технічний стан несучих огорожувальних конструкцій, гідроізоляції і захисних пристроїв захисної споруди (споруди подвійного призначення, найпростішого укриття);

надійну герметичність захисної споруди (для сховищ);

справність і постійну готовність до роботи спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення захисної споруди, наявність нормативних аварійних запасів води, паливно-мастильних матеріалів, а також майна, необхідного для життєзабезпечення населення, що підлягає укриттю;

підготовленість особового складу формування з обслуговування захисних споруд;

належний протипожежний та санітарний стан приміщень споруд фонду захисних споруд.

3. Для підготовки фонду захисних споруд, за винятком захисних споруд, що перебувають у постійній готовності, необхідно виконати першочергові підготовчі заходи (роботи), що передбачаються планами приведення споруд фонду захисних споруд у готовність, зокрема:

1) розкрити всі опечатані приміщення, розконсервувати і перевірити ДЕС, інше спеціальне обладнання, інженерні мережі і системи життєзабезпечення захисної споруди, а також вимірювальні прилади;

2) усунути виявлені недоліки та провести технічне обслуговування спеціального обладнання, інженерних мереж і систем життєзабезпечення;

3) відкрити всі входи для прийому населення, що підлягає укриттю;

4) припинити роботу технологічного обладнання (за потреби);

5) закрити (задраїти) технологічні прорізи (вантажні люки, шахти ліфтів, вентиляційні отвори) сховищ. В ПРУ, спорудах подвійного призначення та найпростіших укриттях закласти прорізи в огорожувальних конструкціях, що виступають над поверхнею землі;

6) провітрити і за потреби здійснити дезінфекцію приміщень;

7) винести з приміщень громіздке устаткування, матеріали і вироби, що перешкоджають розміщенню людей, або становлять загрозу для їх життя та здоров'я;

8) розчистити підходи до захисних споруд (споруд подвійного призначення, найпростіших укриттів), установити написи-показчики і включити світлові сигнали «Вхід»;

9) установити і підключити репродуктори (гучномовці) та телефони;

10) установити нари і лавки для розміщення людей, при цьому необхідно зберегти максимальну місткість споруди;

11) здійснити перевірку захисної споруди на герметичність (для сховища);

12) поповнити та довести до визначених нормативів запас лікарських засобів та медичних виробів;

13) забезпечити необхідний запас продуктів харчування;

14) заповнити баки питною водою, занести ємності з питною водою (для ПРУ, не обладнаних системою водопостачання, а також споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів);

15) занести виносні баки для нечистот (для неканалізованих ПРУ, а також споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів);

16) забезпечити захисну споруду відсутнім інструментом, приладами, матеріалами;

17) здійснити інші заходи, необхідні для приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням.

4. План приведення захисної споруди (споруди подвійного призначення, найпростішого укриття) у готовність складається завчасно з призначенням відповідальних

осіб і затверджується балансоутримувачем. Роботи з підготовки виконує особовий склад формувань з обслуговування захисних споруд.

У разі введення в Україні або її окремих місцевостях правового режиму воєнного стану першочергові заходи з приведення в готовність сховищ мають бути спрямовані на забезпечення можливості їх використання для укриття населення від звичайних засобів ураження.

{Пункт 4 глави 1 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

5. Формування з обслуговування захисних споруд забезпечуються засобами індивідуального захисту, радіаційної і хімічної розвідки, спеціальної обробки, зв'язку відповідно до норм оснащення формування з обслуговування захисної споруди згідно з **додатком 19** до цих Вимог.

6. Захисна споруда комплектується необхідним майном на розрахункову чисельність населення, що підлягає укриттю, відповідно до переліку майна, необхідного для укомплектування захисної споруди, згідно з **додатком 20** до цих Вимог.

Перелік лікарських засобів та медичних виробів для укомплектування запасів медичного майна у захисних спорудах наведено в **додатку 21** до цих Вимог. У разі відсутності лікарських засобів та медичних виробів, наведених у вищезазначеному переліку, дозволяється замінювати їх аналогами, що пройшли державну реєстрацію або сертифікацію відповідно до законодавства.

За наявності у формуванні з обслуговування захисної споруди фельдшера або лікаря аптечки колективні комплектуються відповідними укладками (для фельдшера або лікаря).

7. Робота системи вентиляції сховища в режимі чистої вентиляції (режим I) забезпечується:

включенням у роботу агрегатів систем чистої вентиляції;

відкриттям ГК та інших герметизувальних пристроїв, установлених на повітроводах систем чистої вентиляції;

закриттям ГК, установлених до і після ФП і фільтрів очищення повітря від окису вуглецю, а також ГК на з'єднувальному повітроводі між повітрозаборами чистої вентиляції і фільтровентиляції;

відключенням РУ (у сховищах із трьома режимами вентиляції).

8. У разі переведення сховища на режим фільтровентиляції (режим II):

закриваються ГК на повітроводах чистої вентиляції і на з'єднувальному повітроводі;

вимикаються витяжні вентилятори (якщо їх роботу у режимі II не передбачено або сховище втратило герметичність);

вмикаються припливні вентилятори режиму II;

відкриваються ГК, встановлені до і після ФП.

9. У режимі регенерації (режим ІІІ) для роботи вмикаються РУ та інше передбачене для цього обладнання.

2. Обов'язки командира формування з обслуговування захисної споруди (відповідальної особи) під час приведення фонду захисних споруд у готовність та використання за призначенням

1. Під час приведення в готовність та використання фонду захисних споруд за призначенням командир формування з обслуговування захисної споруди (далі - командир), відповідальна особа забезпечують підготовку споруд фонду захисних споруд до прийому населення, яке підлягає укриттю, організацію їх заповнення та безпечну експлуатацію. Командир (відповідальна особа) підпорядковується балансоутримувачу.

2. У разі обслуговування фонду захисних споруд персоналом, що не входить до складу формування з обслуговування захисної споруди (під час ремонтних робіт тощо), командир (відповідальна особа) забезпечує організацію контролю за якістю робіт і за підтримкою максимально можливої готовності споруд до використання за призначенням.

3. Командир (відповідальна особа) щодо закріплених за ним (нею) споруд фонду захисних споруд повинен:

1) знати:

загальну конструкцію споруд, планування їх приміщень, особливості і правила їх експлуатації, а також спеціального обладнання, інженерних мереж і систем життєзабезпечення, установлених у них;

розташування і призначення основних комунікацій, що проходять поблизу споруд, місця їх введення в споруди, у сховищах - уміти відключати захисну споруду від зовнішніх інженерних мереж та комунікацій;

місцезнаходження найближчих споруд фонду захисних споруд;

схему оповіщення та інформування на випадок виникнення надзвичайних ситуацій;

2) завчасно готувати особовий склад формування з обслуговування захисної споруди до швидкого приведення фонду захисних споруд у готовність, для чого має проводити з ним регулярні тренування в закріплених спорудах з обов'язковим відпрацюванням правил їх експлуатації;

3) перевіряти наявність інвентарю, протипожежного і аварійного обладнання та інструменту відповідно до визначених норм;

4) стежити за своєчасним виконанням регламентних робіт і перевірок інженерно-технічного обладнання, прибиранням і провітрюванням споруд;

5) проводити огляди і брати участь у контрольних перевітках ФП (у сховищах);

6) брати участь у перевітках роботи внутрішнього обладнання споруд і вживати заходів щодо термінового усунення несправностей, стежити за робочим станом засобів зв'язку, уміти користуватися ними;

7) вести і підтримувати в належному стані документацію захисної споруди;

8) особисто керувати роботами з приведення споруд у готовність, коригувати план приведення захисної споруди (споруди подвійного призначення, найпростішого укриття) у готовність під час навчань (тренувань);

9) знати і вміти користуватися приладами розвідки і контролю, якими оснащено споруду, навчати роботі з ними особовий склад ланки (групи).

4. У разі отримання вказівки (сигналу, повідомлення) про приведення фонду захисних споруд у готовність до використання за призначенням командир (відповідальна особа) має:

1) розставити особовий склад формування з обслуговування захисної споруди по місцях (постах) згідно з його обов'язками;

2) організувати приймання, облік і розміщення населення, що підлягає укриттю;

3) зупинити заповнення захисної споруди через входи без шлюзів і закрити захисно-герметичні і герметичні двері (ворота) після отримання команди або прийняття рішення про закриття захисної споруди (для сховищ);

4) організувати контроль параметрів повітряного середовища, радіаційної і хімічної обстановки всередині і зовні споруди;

5) включити систему вентиляції у відповідний режим (для сховищ);

6) довести до населення, що підлягає укриттю, правила поведінки в споруді та контролювати їх дотримання;

7) під час використання споруди за призначенням організувати харчування і надання медичної допомоги населенню, що підлягає укриттю;

8) інформувати населення, що перебуває у споруді, про зовнішню обстановку;

9) віддати команду:

про застосування засобів індивідуального захисту у разі виникнення небезпечних концентрацій отруйних речовин у повітрі (для ПРУ, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів);

працівникам за лінією герметизації, а також персоналу, що обслуговує ДЕС, працювати в протигазах (для сховищ);

10) за потреби прийняти рішення про вимушену евакуацію зі споруди.

5. У разі отримання вказівки (сигналу, повідомлення) про припинення укриття населення у фонді захисних споруд командир (відповідальна особа):

1) уточнює обстановку в районі споруди, шляхи і напрямки виходу з неї;

2) за потреби установлює порядок виходу із споруди;

3) після звільнення споруди організовує прибирання, провітрювання та за потреби дезактивацію і дезінфекцію її приміщень;

4) виконує заходи з підготовки споруди до використання за призначенням.

3. Обов'язки особового складу формування з обслуговування захисної споруди

1. Особовий склад формування з обслуговування захисної споруди повинен:

знати вимоги щодо утримання і експлуатації фонду захисних споруд, які визначені цими Вимогами, уміти користуватися інженерно-технічним обладнанням, установленим у споруді;

знати конструкцію захисної споруди (споруди подвійного призначення, найпростішого укриття), уміти користуватися тамбуром-шлюзом аварійного виходу (для сховищ), знати розміщення запірної арматури інженерних комунікацій;

уміти користуватися контрольно-вимірювальними приладами;

виконувати усі команди і розпорядження командира (відповідальної особи).

2. Ланка із заповнення і розміщення осіб, які укриваються (контролер):

забезпечує звільнення споруди від майна, розміщує нари та виконує інші заходи у приміщеннях для осіб, що укриваються;

перевіряє готовність дверей (воріт) до закриття, у разі виявлення несправностей усуває їх;

позначає маршрути руху до споруди осіб, які укриваються;

організовує зустріч, приймання і розміщення осіб, які укриваються, по відсіках;

закриває двері (ворота) входів;

забезпечує пропускання людей до захисної споруди через тамбури-шлюзи після її закриття (для сховищ);

стежить за порядком у відсіках;

забезпечує охорону входів і аварійного виходу споруди;

організовує вихід осіб, що укриваються, через входи або аварійний вихід.

3. Ланка електропостачання (електрик, електрик-моторист):

обслуговує ДЕС (для сховищ), електричну мережу і електрообладнання споруди;

забезпечує справність аварійного освітлення і включення його у разі виходу з ладу інших джерел.

4. Ланка з обслуговування фільтровентиляційного обладнання (слюсар з вентиляції):

забезпечує роботу систем повітропостачання в заданих режимах, стежить за станом захисно-герметичних пристроїв і усуває їх несправності (для сховищ);

контролює кількість повітря, яке подається в споруду, періодично перевіряє його підпір;

стежить за рівномірним розподілом повітря в окремих приміщеннях (відсіках);

вимірює температуру повітря під час використання захисної споруди (сховища) за призначенням (у режимі I - кожні 4 год., у режимі II - кожні 2 год., у режимі III - щогодини), відносну вологість повітря (через кожні 4 год.), газовий склад повітря (у режимі I - не рідше ніж 1 раз на 12 год., у режимі II - через кожні 2 год., у режимі III - щогодини).

За наявності пожеж у зоні, де знаходиться споруда, аналіз газового складу повітря проводиться через кожні 30 хв. У разі досягнення в споруді граничних величин параметрів мікроклімату і газового складу повітря негайно доповідає командир. Результати вимірів заносяться до спеціального журналу.

5. Ланка з водопостачання і каналізації (слюсар із водопроводу і каналізації):

забезпечує справність систем водопостачання і каналізації споруди;

організовує роздачу питної води із ємностей запасу води, які знаходяться в споруді, у разі відсутності або виходу із ладу зовнішньої водопровідної мережі;

стежить за порядком у санітарних вузлах споруди, організовує збір відходів.

6. Ланка зв'язку і розвідки (телефоніст, розвідник-хімік, розвідник-дозиметрист):

утримує в справності засоби оповіщення;

забезпечує зв'язок з органами управління у сфері цивільного захисту суб'єкта господарювання, міста, району, підрозділами ДСНС;

контролює забруднення повітря радіоактивними і отруйними речовинами всередині споруди;

проводить радіаційну і хімічну розвідку поза спорудою і на маршрутах евакуації із зони ураження;

забезпечує дозиметричний контроль населення, що підлягає укриттю.

7. Медична ланка (лікар, фельдшер, сандружинниця або сандружинник):

доукомплектовує аптечки колективні, набори фельдшерські і лікарські до установлених норм;

забезпечує постійний нагляд за поведінкою і станом здоров'я осіб, що укриваються, з метою виявлення та ізоляції хворих;

надає першу медичну допомогу ураженим і хворим, які перебувають у споруді;

контролює санітарний стан споруди;

забезпечує санітарний нагляд за зберіганням і роздачею продуктів харчування та питної води;

оцінює загальний стан і здоров'я осіб, які укриваються, та визначає можливі строки їх перебування у споруді;

супроводжує (під час евакуації із споруди) хворих і уражених на пункт збору уражених або на місце отримання першої медичної допомоги.

8. Ланка організації харчування отримує запаси продовольства, здійснює їх закладення до приміщень для зберігання продуктів харчування, фасування та видачу його особам, що укриваються.

9. Функціональні обов'язки особового складу формувань з обслуговування захисних споруд розробляються на місцях для кожної споруди командирами (відповідальними особами), з урахуванням цих Вимог та технічних характеристик відповідних споруд фонду захисних споруд.

4. Порядок заповнення фонду захисних споруд і перебування в ньому

1. З метою належної організації використання фонду захисних споруд за призначенням, своєчасного зайняття його населенням (працівниками), що підлягає укриттю, міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання в межах компетенції проводять розрахунки укриття населення (працівників) за категоріями, визначеними [статтею 32](#) Кодексу цивільного захисту України, здійснюють їх розподіл по спорудах фонду захисних споруд, визначають і доводять до населення, яке підлягає укриттю, маршрути прямування до захисних споруд, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів, організують установа показчиків, вивішених чи намальованих на видимих місцях.

Розподіл здійснюється за територіальним (будинки, вулиця), виробничим (цех, бригада) або територіально-виробничим принципом.

2. Населення, яке підлягає укриттю, прибуває до споруд фонду захисних споруд із засобами індивідуального захисту, дводобовим запасом продуктів у поліетиленовій упаковці (якщо їх закладення не передбачено в таких спорудах), а також найбільш необхідними речами. Забороняється приносити до споруд легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, а також громіздкі речі.

{Пункт 2 глави 4 розділу VII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

3. Заповнювати споруди фонду захисних споруд необхідно організовано, без паніки.

Розміщення людей у відсіках покладається на особовий склад формувань з обслуговування захисних споруд.

Осіб, які прибули з дітьми, розміщують в окремому відсіку чи в місці, спеціально відведеному для них.

Дітей, людей похилого віку і людей з поганим самопочуттям розміщують у медичній кімнаті або біля огорожувальних конструкцій і ближче до повітроводів.

Особи, які прибувають до об'єктів фонду захисних споруд з домашніми тваринами, розміщуються в окремих приміщеннях або відокремлених місцях.

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

Власник домашньої тварини або особа, яка її супроводжує, забезпечує:

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

постійний нагляд за домашніми тваринами;

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

необхідні умови, що відповідають біологічним, видовим та індивідуальним особливостям домашньої тварини;

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

безпеку оточуючих людей і тварин, а також майна від заподіяння шкоди домашньою твариною;

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

безпеку супроводжуваної домашньої тварини;

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

дотримання вимог санітарно-гігієнічних і ветеринарних норм та правил;

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

наявність повідка для домашніх тварин, які можуть становити небезпеку для життя чи здоров'я людини, а також намордника на собаках порід, що включені до [Переліку небезпечних порід собак](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2021 року № 1164.

{Пункт 3 глави 4 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 18 від 10.01.2024}

4. Особи, які укриваються, повинні виконувати вказівки командира і особового складу формування з обслуговування захисної споруди щодо перебування у споруді, надавати їм необхідну допомогу.

5. Закриття захисно-герметичних та герметичних дверей сховищ, зовнішніх дверей ПРУ, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів командир (відповідальна особа) виконує за сигналом оповіщення про можливу небезпеку або, не чекаючи такого сигналу, після заповнення всієї місткості споруди.

За наявності тамбурів-шлюзів заповнення сховищ може продовжуватися методом шлюзування й після їх закриття.

Під час шлюзування закриваються внутрішні двері тамбура-шлюзу, відкриваються зовнішні двері і тамбур-шлюз заповнюється. Контролер біля зовнішніх дверей закриває їх і

подає сигнал контролеру внутрішніх дверей на їх відкриття. Особи, які укриваються, заповнюють сховище, після чого внутрішні двері закриваються. Цикл шлюзування повторюється.

Робота двокамерного шлюзу організовується так, щоб за час пропускання людей із першої камери в сховище друга камера заповнювалася.

6. Вихід і вхід у сховище для проведення розвідки здійснюється через вхід із вентиляованим тамбуром. Після повернення із зони забруднення у вентиляованих тамбурах проводиться часткова дезактивація одягу, взуття, протигазів, верхній одяг залишається в тамбурі.

7. Під час перебування людей у фонді захисних споруд контролюються такі параметри внутрішнього повітряного середовища: температура, вологість, вміст у повітрі двоокису вуглецю, окису вуглецю і кисню.

8. Для оцінки стану здоров'я осіб, які укриваються, за різних умов внутрішнього повітряного середовища у фонді захисних споруд керуються такими показниками:

температура повітря від 0 до +30 °С, концентрація двоокису вуглецю до 3 %, кисню - до 17 %, окису вуглецю - до 30 мг/м³ допустимі і не потребують проведення додаткових заходів;

температура повітря в діапазоні від +31 до +33 °С, концентрація двоокису вуглецю - 4 %, кисню - 16 %, окису вуглецю 50-70 мг/м³ потребують обмеження фізичних навантажень і посилення медичного спостереження за станом здоров'я.

Параметри основних факторів повітряного середовища у фонді захисних споруд, що шкідливі для подальшого перебування осіб, які укриваються, такі: температура повітря - вище +33 °С; концентрація двоокису вуглецю - 5 % і вище; вміст кисню в повітрі - 14 % і нижче; вміст окису вуглецю - 100 мг/м³ і вище.

У разі досягнення таких рівнів одного або декількох факторів необхідно вжити всіх можливих заходів для відповідної зміни параметрів внутрішнього повітряного середовища або вирішити питання щодо виведення осіб, які укриваються, із споруди.

9. Прибирання приміщень споруди проводиться двічі на добу.

Насамперед здійснюється обробка санітарних вузлів, приміщень для встановлення виносних баків для нечистот, прибирання яких здійснюється за допомогою дезінфікувальних засобів. Для прибирання можна використовувати суміш, що складається з 0,5 % розчину двох третин основної солі гіпохлориту кальцію.

10. Після відвідання санвузлів (приміщень для виносної тари для нечистот) руки та взуття дезінфікуються відповідними засобами для дезінфекції. Можливе використання для дезінфекції рук 0,3 % розчину хлораміну, дезінфекції взуття шляхом обтирання його обати, просочені 0,5 % розчином хлораміну.

11. У мішки, заповнені сміттям та відходами, додаються хімічні консерванти, дозволені для використання Міністерством охорони здоров'я України, у співвідношеннях до кількості відходів відповідно до рекомендацій, наданих виробником.

Допускається використання таких консервантів із розрахунку на один кілограм відходів: параформану - 8 г, сірчано-кислої міді - 55 г, бромистої міді - 28 г, паронітрофенолу - 13 г.

12. У споруді забороняється курити, шуміти, запалювати без дозволу газові лампи, свічки, не допускається пересування приміщеннями без особливої потреби, необхідно дотримуватися дисципліни, якнайменше рухатися.

13. Необхідно організувати позмінний відпочинок людей на місцях, обладнаних для лежання. Для повноцінного відпочинку дозволяється тримати в споруді або брати із собою легкі підстилки і невеликі подушки з поролону, губчастої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

14. Оповіщення та інформування осіб, які укриваються, про обстановку поза спорудою, а також про сигнали та команди здійснює командир (відповідальна особа) або відбувається безпосередньо радіотрансляційною мережею.

15. Вихід із споруди здійснюється в разі надходження інформації про відсутність небезпеки (після уточнення обстановки в районі споруди), а також у випадках вимушеної евакуації в порядку, встановленому командиром (відповідальною особою).

16. Вимушена евакуація зі споруди фонду захисних споруд проводиться в разі:

1) пошкодження споруди, що виключає подальше перебування в ній осіб, які укриваються;

2) затоплення споруди;

3) пожежі в споруді та утворення в ній небезпечних концентрацій шкідливих газів;

4) досягнення граничних параметрів внутрішнього повітряного середовища.

17. У разі неможливості використання основних входів (виходів) через їх пошкодження внаслідок дії небезпечних чинників надзвичайних ситуацій організовуються роботи з виведення (евакуації) осіб, які укриваються, через аварійні виходи споруд фонду захисних споруд.

У спорудах, розміщених у гірничих виробках, для евакуації використовують один із стволів, обладнаний драбинами для виходу людей.

Відкриття завалених захисно-герметичних дверей здійснюється за допомогою наявного у споруді інструменту (механічного, пневматичного, електричного).

Можливе відкриття непрацюючих захисно-герметичних дверей шляхом зняття їх важелем або домкратом, улаштування отвору за допомогою зубила або ножівки тощо.

У разі неможливості використання для виведення (евакуації) осіб, які укриваються, через основні та аварійні виходи організовуються роботи із пробиття отворів в огорожувальних конструкціях. У такому разі за планом споруди визначається оптимальне місце улаштування отвору як щодо мінімального обсягу робіт, так і щодо зручності евакуації.

18. У разі відсутності аварійних виходів доцільно завчасно ззовні стіни вирити траншею та засипати її піском, місце пробиття отвору зсередини окреслити прямокутником.

19. Аварійно-рятувальні формування залучаються до відкриття споруд фонду захисних споруд ззовні, виведення (евакуації) із них людей у разі об'єктивної неможливості осіб, які укриваються, самотійно вийти (евакуюватися) із них.

VIII. Особливості організації утримання та експлуатації окремих захисних споруд

1. Балансоутримувачі можуть організовувати утримання та експлуатацію сховищ як ПРУ (далі - використання сховищ у режимі ПРУ) у разі відсутності потреби в таких сховищах.

{Абзац перший пункту 1 розділу VIII в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 440 від 19.07.2022}

З цієї метою балансоутримувач захисних споруд звертається до органу, до повноважень якого на відповідній території належать питання визначення потреби фонду захисних споруд, прийняття рішень щодо подальшого їх використання та виключення захисних споруд із фонду таких споруд.

2. У зверненні балансоутримувач обґрунтовує необхідність і доцільність використання сховищ у режимі ПРУ. До звернення балансоутримувач додає акт оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту.

У разі встановлення під час складення цього акта відсутності окремих елементів спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення захисних споруд, передбачених проектною документацією на їх будівництво або документами паперового обліку захисних споруд, визначеними [пунктом 18](#) Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 року № 138, балансоутримувач у зверненні надає інформацію щодо причин відсутності такого обладнання.

3. У разі відсутності в балансоутримувача потреби в сховищах для прийняття вмотивованого рішення щодо їх використання в режимі ПРУ орган, визначений у пункті 1 цього розділу, звертається за погодженням до ДСНС. До звернення додаються копії звернення балансоутримувача та акта оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту.

ДСНС погоджує питання використання сховищ у режимі ПРУ або вмотивовано відмовляє в погодженні, про що інформує орган, який звернувся за відповідним погодженням.

Про прийняте рішення балансоутримувача повідомляє орган, який прийняв таке рішення.

4. Після отримання рішення щодо можливості використання сховищ у режимі ПРУ, з метою збереження спеціального обладнання, інженерних мереж та систем

життєзабезпечення сховища балансоутримувач на кожну захисну споруду складає план консервації та збереження спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення сховища (далі - план консервації), складений за формою згідно з [додатком 22](#) до цих Вимог.

План консервації має містити комплексний перелік заходів, спрямованих на консервацію і збереження спеціального обладнання (ДЕС, ФВО, захисно-герметичних пристроїв, резервуарів питної води тощо), інженерних мереж та систем життєзабезпечення сховища, використання яких не передбачається під час його використання в режимі ПРУ, із зазначенням їх назви, типу і марки та посадових осіб, відповідальних за виконання передбачених цим планом заходів.

Зазначені заходи здійснюються відповідно до вимог та рекомендацій, наданих заводом-виробником у технічній документації на таке обладнання. У разі відсутності такої документації консервація та збереження спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення сховища може здійснюватися відповідно до рекомендацій, наданих ДСНС.

5. Балансоутримувач розпочинає використання сховищ у режимі ПРУ після виконання всіх заходів, передбачених планом консервації.

За необхідності систему вентиляції захисної споруди може бути переведено на використання в режимі чистої вентиляції (І режим).

Під час використання сховища в режимі ПРУ забороняється вжиття заходів, що можуть призвести до втрати захисною спорудою герметичності та захисних властивостей.

6. Балансоутримувач відповідно до норм цих Вимог забезпечує утримання, контроль за станом, проведення перевірок, технічного обслуговування, поточних та капітальних ремонтів конструктивних елементів, спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення захисних споруд під час усього періоду використання сховищ у режимі ПРУ.

У разі консервації спеціального обладнання сховищ терміни контролю за якістю ФП, перевірки працездатності основного обладнання захисних споруд, проведення технічного обслуговування та ремонтів спеціального обладнання, визначені відповідно до таблиці контролю якості фільтрів-поглиначів, періодичності і змісту оглядів стану захисних споруд та перевірок працездатності їх основного обладнання, таблиці проведення планових ремонтів захисних споруд та періодичності проведення технічного обслуговування та ремонту спеціального обладнання захисних споруд збільшуються удвічі.

Під час використання сховищ у режимі ПРУ їх перевірка на герметичність не проводиться.

7. Використання сховищ у режимі ПРУ може бути припинено за ініціативи балансоутримувача або в разі визначення органом, який прийняв рішення щодо використання захисних споруд у режимі ПРУ, потреби балансоутримувача у сховищах.

Про припинення використання сховищ у режимі ПРУ за ініціативи балансоутримувача він інформує про це орган, який прийняв рішення щодо використання сховищ у режимі ПРУ, а також ДСНС для внесення відповідних змін до паперових та електронних обліків.

Про виникнення потреби балансоутримувача у сховищах орган, який прийняв рішення щодо використання захисних споруд у режимі ПРУ, повідомляє балансоутримувача та ДСНС.

**Начальник Управління
взаємодії з Державною
службою України
з надзвичайних ситуацій МВС**

В.О. Скакун

Додаток 1
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 4 розділу II)

ЗРАЗКИ

табличок позначення захисних споруд, споруд подвійного призначення, найпростіших укриттів та показників маршруту до них

Таблички та показники виконуються на білому фоні чорним кольором.

У верхній частині таблички позначення захисної споруди цивільного захисту (мал. 1) по центру розміщено міжнародний розпізнавальний знак цивільної оборони (блакитний рівносторонній трикутник на оранжевому фоні).

СХОВИЩЕ N 125111

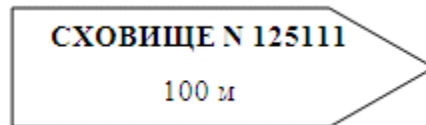
ПАТ "Рубін"

Ключі знаходяться: _____

Відповідальна особа _____

тел. _____

Мал. 1. Табличка позначення захисної споруди цивільного захисту

Мал. 2. Показник маршруту руху до захисної споруди

Місце для УКРИТТЯ	
КП "ЖЕУ N 3"	
Адреса:	_____
Ключі знаходяться:	_____

тел.	_____

Мал. 3. Табличка позначення споруди
подвійного призначення
(найпростішого укриття)

Місце для УКРИТТЯ
100 м

Мал. 4. Показчик маршруту руху до споруди
подвійного призначення
(найпростішого укриття)

Додаток 2
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 2 розділу III)

ПРИМІРНИЙ ЗМІСТ
робіт з технічного обслуговування захисних пристроїв

Назва пристрою	Зміст робіт
Захисно-герметичні і герметичні двері, ворота і віконниці	Очищення полотен воріт, дверей, віконниць і обрамлення прорізу від бруду, масляних плям, іржі тощо. Перевірка стану ущільнювальної гуми, очищення її від бруду і фарби. Перевірка працездатності захисного пристрою трикратним відкриттям і закриттям. Перевірка правильності підвіски захисного пристрою: у заданому положенні зазори між клином і верхньою (нижньою) точкою упору у верхнього та нижнього клинів мають бути однаковими або відрізнятися на 3-5 мм. Перевірка роботи механізму задраювання: всі клини мають задраюватися одночасно. Перевірка стану фарбування і маркування, за потреби - їх відновлення. Зняття старого змащення, промивка і очищення всіх деталей механізму задраювання. Очищення поверхонь механізму задраювання, що труться. Перевірка щільності прилягання гумового ущільнення до комінгса: офарбити контактну частину гумового ущільнення крейдою. Після задраювання і відкривання захисного пристрою крейдовий відбиток за місцем прилягання має бути чітким і безперервним. Мінімальна ширина відбитка має бути 5 мм.
Противибухові пристрої типів МЗС та УЗС	Перевірка кута нахилу лопатей до площин: для забезпечення необхідної пропускну здатності він повинен дорівнювати 45°, лопатями вниз. Перевірку роблять при знятому кожусі по трикутнику або транспортиру, установлення - за допомогою двох регулювальних гвинтів. Перевірка пружності пружин лопатей: при нормальному стані зрушення лопатей, установлених під кутом 45°, має виникати від вантажу масою 300-350 г, покладеного на край лопаті. У разі виявлення відхилень від зазначених параметрів - здійснити регулювання лопатей.

Додаток 3
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 2 розділу III)

СПОСОБИ
виявлення та усунення можливих несправностей захисних
пристроїв на входах у захисні споруди

Ознака	Імовірна причина	Спосіб виявлення	Спосіб усунення
1	2	3	4
Закриття і відкриття дверей, воріт, віконниць з великим зусиллям	Іржавіння поверхонь деталей механізму задраювання, які труться, відсутність змащення на них	Зовнішнім оглядом	Видалення іржі, промивка деталей вайт-спіритом, очищення ганчір'ям, змащення
	Не відрегульовано положення запірних клинів, у результаті чого занадто підтискається гумове ущільнення (понад 3 мм)	Зовнішнім оглядом і пробним задраюванням (віддраюванням) вручну	Регулювання механізму задраювання
	Двері опустилися або піднялися	Зовнішнім оглядом	Регулювання підвіски дверей
Випадання гумового ущільнення під час відкриття дверей (віконниць)	Погана приклейка гумового ущільнення до місця прилягання	Зовнішнім оглядом	Ремонт гумового ущільнення
Порушення захисних властивостей гумових ущільнювальних прокладок	Механічні ушкодження, відрив, виникнення тріщин, "старіння", порушення еластичності, порушення щільності	Зовнішнім оглядом	Заміна гумового ущільнення

	кріплення до дверного полотна		
Незабезпечення герметизації прорізу дверей (віконниць)	Розрив або розтріскування гумового ущільнення	Зовнішнім оглядом	Ремонт або заміна гумового ущільнення
	Нерівномірність прилягання дверей або ставня до комінгса	Зовнішнім оглядом	Регулювання механізму задраювання
	Перекис дверей	Зовнішнім оглядом	Двері закрити на інший затвор, розміщений біля краю полотна, що відходить від дверної коробки, і залишити у такому положенні на 1-2 доби. У разі неефективності проведених заходів зняти двері та здійснити їх рихтування у механічних майстернях або на заводі-виробнику
	Витік повітря через запори дверей і ставень (нещільність сальникової набивки)	Зовнішнім оглядом із застосуванням мильного розчину	Заміна сальникової набивки*
Невихід одного з клинів із напрямних під час закриття дверей	Прорване вушко тяги	Зовнішнім оглядом	Заміна тяги
Нерівномірність роботи клинів під час закриття дверей (віконниці) один із клинів втягується в	Повзун вийшов з напрямної	Зовнішнім оглядом	Повернення повзуна у напрямну з наступним закріпленням напрямної

напрягну, а інший виходить			
Невихід однієї з пар клинів із напрямних під час закриття дверей	Порвано вушко тяги	Зовнішнім оглядом	Ремонт або заміна тяги
Необертання маховика під час закриття дверей	Упор поламано, вал-шестерня вийшов із зачеплення з сектором	Під час закриття дверей	Провести зачеплення валу-шестерні із сектором і зміцнити упор

*Для заміни сальникової набивки відвертають гайку клинового запору, знімають ручку і виймають вісь. За відсутності рекомендацій виробника для сальникової набивки можна застосовувати бавовняний шнур діаметром 4-5 мм. Просочений солідолом шнур намотують на вісь запору, промасливши витки солідолом, надягають на вісь упорне кільце, пружину з кільцем, після чого вісь уставляють у стакан запору.

Додаток 4
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 7 глави 2 розділу III)

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ
регулювання та ремонту окремого обладнання захисних
пристроїв на входах у захисні споруди

Технологічна карта
регулювання підвіски окремих типів дверей
захисних пристроїв на входах у захисні споруди (ДУ-4-2, ДУ-4-3)

Послідовність і зміст робіт

1. Обернути штурвал до положення «ВІДКРИТЕ».
2. Відгвинтити контргайки осей верхньої і нижньої підлоги петель.
3. Відгвинтити осі верхньої підлоги петлі на 6-8 обертів.
4. Обертати вісь нижньої підлоги петлі до положення, що забезпечує рівні зазори між клином і зрізом упору верхнього та нижнього клинів або їх різницю не більше 5 мм.
5. Піджати до упору вісь верхньої підлоги петлі, після чого відгвинтити на 1/8 оберту.
6. Затягти контргайки осей верхньої і нижньої напівпетель.
7. Полотно відкрити і закрити кілька разів. Відкриття і закриття має бути плавним, без заїдань.

Для виконання робіт необхідно:

Інструменти	Витратні матеріали	Кількість виконавців
Штангенциркуль ШЦ-1, ключі гайкові 17–19, 32–36	Ганчір'я	2

Технологічна карта
заміни ущільнювальної гуми захисно-герметичних дверей, воріт і ставень
(ДУ-1-7, ДУ-1-8, ДУ-1-9, ДУ-Ш-5, ДУ-Ш-6, ДУ-4-2, ДУ-4-3, ДУ-1-5, ДУ-4-4,
ВУ-1-1, ВУ-2-1, ВУ-Ш-1, ВУ-4-1, ВУ-1-3, СУ-1-1, СУ-2-2, СУ-Ш-2, СУ-4-1)

Роботи виконуються під час поточного ремонту затвора не рідше одного разу на три роки.

Послідовність і зміст робіт

1. Від'єднати планки, що кріплять гумове ущільнення до полотна дверей (воріт, ставень).
2. Відокремити шкребок гумове ущільнення від полотна.
3. Зачистити шкребок і шліфувальною шкуркою поверхню полотна в місці стикування гумового ущільнення.
4. Зачистити поверхню гумового ущільнення, що прилягає до полотна, шліфувальною шкуркою.
5. Розмітити і пробити отвори під болти на новій рамці з ущільнювальної гуми.
6. Нанести на поверхню прилягання полотна і гумового ущільнення рівномірний шар клею, призначеного для склеювання виробів з гуми (рекомендовано клей № 88), просушити його.
7. Повторно нанести на поверхню прилягання шар клею.
8. Накласти підготовлене ущільнення на полотно затвора і закріпити його планками з болтами.
9. Закрити полотно, задраїти механізм задраювання і дати витримку протягом 8-10 годин для затвердіння клею.
10. Перевірити двері (ворота, ставень) на герметичність:
закрити і задраїти затвор;
обмилити гумове ущільнення мильним розчином по контуру із внутрішнього боку;
із зовнішнього боку дверей (воріт, ставень) здійснити обдув затвора стисненим повітрям з надмірним тиском 5-6 кПа (атмосфер). Наявність пазирів не допускається.
11. У разі виявлення негерметичності затвора необхідно збільшити ступінь стискання ущільнювальної гуми шляхом додаткового висування клинів на 1-2 мм.

Для виконання робіт

Інструменти	Витратні матеріали	Кількість виконавців
Ключ гайковий, щітка малярська, шкребок металевий, щітка металева, викрутки	Клей, призначений для склеювання виробів з гуми (рекомендовано клей № 88), гумове ущільнення, шкурка шліфувальна, ганчір'я, мильний розчин	2

**Технологічна карта
ремонт ушільнювальної гуми захисно-герметичних дверей,
воріт, ставень методом гарячої вулканізації**

**(ДУ-1-7, ДУ-1-8ДУ-1-9, ДУ-Ш-5, ДУ-Ш-6, ДУ-4-2,ДУ-4-3, ДУ-1-5, ДУ-4-4,
ВУ-1-1, ВУ-2-1, ВУ-Ш-1, ВУ-4-1, ВУ-1-3, СУ-1-1, СУ-2-2, СУ-Ш-2, СУ-4-1)**

Роботи виконуються у разі виходу з ладу ущільнювальної гуми, ушкодження її під час транспортування вантажів через проходи і відсутності нових рамок з ущільнювальної гуми.

Послідовність і зміст робіт

1. У герметичному посуді підготувати клей шляхом змішування компонентів у співвідношенні:

- 10 літрів бензину Б-70;
- 250 грамів каучуку;
- 150 грамів гуми клейової.

2. Витримати клей протягом 7–10 днів до повного розчинення твердих часток.

3. Вирізати ушкоджені ділянки ущільнювальної гуми і підготувати для встановлення на їх місце нові відрізки ущільнювальної гуми. Для з'єднання старих і нових ділянок ущільнювальної гуми на профілях гуми здійснюються зрізи під кутом 45° до поздовжньої осі.

4. Нарізати смуги сирової гуми довжиною 150-200 мм.

5. Підготувати (зачистити наждаком) поверхні ущільнювальної гуми і ділянок дверей, на які буде наклеєно гуму (смуги завширшки 150-200 мм).

6. Нанести 1-2 шари клею на підготовлені до склеювання ділянки ущільнювальної та сирової гуми, просушити їх.

7. Накласти сиру гуму на підготовлені до склеювання ділянки ущільнювальної гуми, після чого укласти їх у металеву форму вулканізаційного апарата і обтиснути гвинтом струбцини.

8. Провести вулканізацію за температури 360 °С (час витримки залежить від типу гуми).

9. Охолодити завулканізовані стики природним шляхом у затиснутому стані.

10. Обрізати задирки, що утворилися після вулканізації.

Тривалість процесу вулканізації

Тип гуми	Час витримки за температури 360 °С
10	2 год
3	1,5 год

1	1 год
№ 2566	50 хв

Для виконання робіт

Інструменти	Витратні матеріали	Кількість виконавців
Вулканізаційний апарат з можливістю регулювання температури, струбцини для затиснення форм, герметичний посуд для приготування клею	Сира листова гума завтовшки 2-4 мм, наждак, гумові штифти діаметром, що дорівнює діаметру отворів в ущільнювальній гумі, компоненти для приготування клею: бензин Б-70, каучук, гума клейова	2

**Технологічна карта
ремонту ущільнювальної гуми захисно-герметичних дверей,
воріт, ставень без вулканізації
(ДУ-1-7, ДУ-1-8ДУ-1-9, ДУ-III-5, ДУ-III-6, ДУ-4-2ДУ-4-3, ДУ-1-5, ДУ-4-4,
ВУ-1-1, ВУ-2-1, ВУ-III-1, ВУ-4-1, ВУ-1-3, СУ-1-1, СУ-2-2, СУ-III-2, СУ-4-1)**

Такий ремонт є тимчасовим заходом і здійснюється за відсутності пристосувань та матеріалів для вулканізації ущільнювальної гуми.

Послідовність і зміст робіт

1. За допомогою шкребка від'єднати пошкоджену ділянку ущільнювальної гуми від дверей. За потреби зрізати ножем (лезом) старий гумовий штифт, видалити його з отвору.
2. Зачистити ушкоджену ділянку ущільнювальної гуми за допомогою шліфувальної машини (шліфувального паперу).
3. Вирізати з листової гуми наклейку необхідного розміру. Наклейка має повністю обгорнути пошкоджену ділянку по всій її довжині.
4. На пошкоджену ділянку ущільнювальної гуми та наклейку нанести клей, призначений для склеювання виробів з гуми (рекомендовано клей № 88, далі - клей), та залишити на 5-10 хвилин.
5. Накласти наклейку на пошкоджену ділянку ущільнювальної гуми і міцно притиснути їх.
6. Після затвердіння клею краї гумової накладки зачистити шліфувальним папером.
7. Нанести клей на новий гумовий штифт і вставити його в отвір ущільнювальної гуми.

Для виконання робіт

Інструменти	Витратні матеріали	Кількість виконавців
Шкребок металевий, ніж (лезо), шліфувальна машина	Листова гума завтовшки 1-1,5 мм, клей, призначений для склеювання виробів з гуми (рекомендовано клей № 88), гумовий штифт завдовжки 70-80 мм, шліфувальний папір	2

Додаток 5
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 8 глави 3 розділу III)

СПОСОБИ
усунення можливих незначних дефектів огорожувальних
захисних конструкцій та гідроізоляції, а також забезпечення
нормального температурно-вологісного режиму сховищ

*Способи усунення можливих незначних дефектів
огорожувальних захисних конструкцій та гідроізоляції сховищ*

Дефект	Спосіб виявлення	Спосіб усунення
1	2	3
Незначні тріщини в стінах, перекриттях та покриттях	Зовнішнім оглядом	Затерти цементним або іншим призначеним для цього розчином
Великі (завширшки 5 мм і більше) тріщини у бетонних та залізобетонних конструкціях	Зовнішнім оглядом	Видалити пошкоджений бетон або бетон низької якості. Поглибити тріщину на глибину до 4 см шляхом здійснення вирізу у бетоні (краї вирізу доцільно скосити під кутом 45°). У залізобетонних конструкціях зазначена величина має складати не менш як товщину захисного шару бетону та половину товщини арматури залізобетонної конструкції. Поглиблення зашпарувати гідроізолювальними розчинами, бетоном або цементним розчином. Примітка. Підсилення зчеплення між старим і новим бетоном здійснюється шляхом збільшення поверхні контакту між ними, а також шляхом насічки поверхні бетону

Корозія арматури залізобетонних конструкцій	Зовнішнім оглядом	Видалити відшарування захисного шару бетону. Очистити арматуру від іржі. У разі виявлення на окремих ділянках значних пошкоджень арматури видалити її, залишивши неушкоджені корозією кінці для кріплення нової. До залишених кінців приварити нові ділянки арматури. Зашпарувати відновлені ділянки арматури гідроізолювальними розчинами, бетоном або цементним розчином
Внутрішнє пошкодження кам'яної кладки стін	Зовнішнім оглядом	Ушкоджені ділянки заштукатурити або закрити іншими негорючими оздоблювальними матеріалами, зокрема гіпсокартонними листами
Експлуатаційні дефекти підлоги: стирання і корозія поверхневого шару бетону (залізнєння), поява тріщин і вибоїв, порушення гідроізоляції, проникання води через тріщини і повне або часткове просідання підлоги	Зовнішнім оглядом	Видалити ушкоджений шар бетону. Зашпарувати ушкоджені місця гідроізолювальними розчинами, бетоном або цементно-піщаним розчином. У разі значних просідань підлоги, її нерівності і великої кількості тріщин поверх підлоги укласти додатковий шар бетону
Виявлення щілин між вимощенням і стінами ззовні захисних споруд	Зовнішнім оглядом	Розчистити щілини між вимощенням і стінами ззовні захисних споруд. Заповнити щілини глиною, асфальтом або бітумом. У разі потреби відновити захисний бетонний шар, а також обвалування сховищ
Підтоплення захисної споруди ґрунтовими водами	Зовнішнім оглядом	Відновити гідроізоляцію захисної споруди (ззовні або зсередини). Обладнати дренажні колодязі з системою відкачування ґрунтових вод

**Забезпечення нормального
температурно-вологісного режиму захисних споруд**

*Способи визначення вологості у захисних спорудах
за відсутності спеціальних вимірювальних приладів*

Спосіб вимірювання	Порядок вимірювання
Найпростіший	На підлогу захисної споруди ставиться скляна пляшка з водою, яка кожні 30-40 хвилин виноситься назовні. У разі покриття пляшки росою приміщення не підлягає провітрюванню, оскільки на стінах і металевих частинах осідатиме волога
За допомогою психрометра та психометричних таблиць	Для вимірювання використовуються два ртутних термометри: сухий і мокрий. Ртутна кулька мокрого термометра обгортається батином, марлею або іншою тканиною, що безупинно змочується водою через занурений у невелику посудину вільний кінець тканини. Ртутна кулька не має торкатися води. Ступінь вологості повітря визначається за допомогою психометричної таблиці відповідно до різниці показників сухого і мокрого термометрів

*Таблиця
тривалості провітрювання захисних споруд*

Період року	Час доби, найбільш сприятливий для провітрювання	Спосіб провітрювання	Тривалість провітрювання протягом доби
Влітку (з 15 травня до 30 серпня)	з 00 до 06 год	Природний	Не менше ніж 3 год без перерви
Восени (з 01 вересня до 30 жовтня)	у ясну погоду з 12 до 18 год	Природний	2-3 год без перерви
Взимку (з 01 листопада до 01 березня)	у будь-який час (за температури не нижче -20 °C)	Природний	По 20-30 хв 2-3 рази з перервами на 30 хв

Навесні (з 01 березня до 15 травня)	з 07 до 11 год або з 18 до 22 год	Примусовий (вентиляцією)	2-3 год без перерви
---	--------------------------------------	-----------------------------	------------------------

Додаток 6
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 2 глави 9 розділу III)

ДОВІДКА
про перевірку герметичності сховища

Додаток 7
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 7 глави 9 розділу III)

ТАБЛИЦЯ
контролю якості фільтрів-поглиначів

Номер захисної споруди	Фільтри								Дата перевірки	Результат перевірки	Термін придатності продовжено до
	тип	кількість	дата виготовлення	максимальний термін придатності	технічне обслуговування	після закінчення максимального терміну придатності	контрольна перевірка	після закінчення максимального терміну придатності			
					1 раз на 2 роки	щороку	1 раз на 5 років	1 раз на 3 роки			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Примітки:

- Згідно з досвідом експлуатації і збереження фільтрів-поглиначів середній термін придатності фільтрів-поглиначів ФП-100, ФП-100у і ФПУ-200 становить 8 років, максимальний - 20 років. Для фільтрів-поглиначів типу ФП-300 середній і максимальний терміни придатності не встановлено. Для всіх фільтрів-поглиначів термін придатності обчислюється від дати їх виготовлення.
- Для ФП-300 після 10 років експлуатації технічне обслуговування здійснюється щороку; контрольна перевірка - кожні 3 роки.

Додаток 8
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 17 глави 9 розділу III)

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ **перевірки на герметичність сховищ та їх окремих елементів**

Технологічна карта
перевірки герметичності захисно-герметичних і герметичних дверей, воріт, ставень
(ДУ-1-7, ДУ-1-8, ДУ-1-9, ДУ-III-5, ДУ-III-6, ДУ-4-2, ДУ-4-3, ДУ-1-5, ДУ-4-4,
ВУ-1-1, ВУ-2-1, ВУ-III-1, ВУ-4-1, ВУ-1-3, СУ-1-1, СУ-2-2, СУ-III-2, СУ-4-1)

Послідовність і зміст робіт

1. Відчинення дверей (воріт, ставень).
2. Протирання вологим ганчір'ям гумового ущільнення і контактної поверхні комінгса.
3. Протирання гумового ущільнення і комінгса насухо.
4. Зачищення і задраювання дверей (воріт, ставень).
5. Відчинення дверей (полотна воріт, ставень) і огляд на контактній поверхні комінгса крейдового відбитку, що має бути чітким і безперервним з мінімальною шириною відбитка.
6. Вилучення клоччям з поверхні комінгса і гумового ущільнення слідів крейдового розчину.
7. Регулювання механізму задраювання або рихтування полотна у разі виявлення нещільного прилягання гумового ущільнення. Оглянути поверхню ущільнення, яка має бути рівною, без тріщин та інших ушкоджень. Несправне гумове ущільнення підлягає заміні.
8. Повторне покриття гумового ущільнення крейдовим розчином.

Для виконання робіт

Інструменти	Витратні матеріали	Кількість виконавців
Штангенциркуль, пензель малярський, плоскогубці	Крейдовий розчин, ганчір'я	2

Технологічна карта
перевірки герметичності сховищ

Послідовність і зміст робіт

I. Підготовчий етап

1. Вивчення будови і схеми роботи системи повітропостачання за проектною документацією.

2. На підставі проведеної роботи розроблення програми випробувань у різних режимах вентиляції.

У програмі випробувань зазначається:

перелік та обсяг робіт під час здійснення випробувань (визначається з урахуванням заходів, передбачених пунктами 2-9 цієї технологічної карти);

перелік оснащення, інвентарю і приладів, необхідних для проведення випробувань, із зазначенням порядку і джерел їх одержання;

порядок регулювання обладнання;

орієнтовні розрахунки витрат повітря залежно від режимів роботи системи повітропостачання;

розрахунок часу проведення випробувань сховища на герметичність;

схема розміщення постів (з вимірювань, переключення режимів вентиляції, спостереження тощо), обсяг робіт для кожного поста;

пам'ятки з техніки безпеки для особового складу постів.

Залежно від режиму роботи системи повітропостачання у програмі випробувань за кожним видом устаткування зазначається положення, у якому воно має знаходитися («Закрито», «Відкрито»), порядок переключення устаткування, а також місця, де проводять виміри.

3. Створення робочої бригади (групи) з проведення перевірки герметичності сховища та усунення виявлених недоліків, розподіл функціональних обов'язків між членами такої бригади (групи).

II. Зовнішній огляд захисної споруди на герметичність

1. Перевірка цілісності та щільності будівельних конструкцій у найбільш характерних місцях витоку повітря (між дверною коробкою захисно-герметичних і герметичних дверей (ставень) і стіною, а також у місцях введення інженерних мереж).

Щільність прилягання дверної коробки до стіни перевіряють простукуванням металевим предметом (у місцях нещільного прилягання звук під час простукування більш глухий).

2. Перевірка щільності прилягання профільованої гуми до коробок захисно-герметичних дверей і ставень та наявності сальникової набивки у запірних пристроях.

3. Огляд системи повітропостачання.

У процесі огляду перевіряються:

у повітроводах - щільність з'єднань, відсутність засмічення і відповідність проекту перерізів і траси повітроводів;

у регулювальних пристроях - доступність і легкість управління, можливість переключення на положення «Закрито», «Відкрито»;

у вентиляторах - надійність кріплення вентиляторів і електродвигунів на основах і фундаментах, справність пускових пристроїв, стан лопатей вентиляторів, правильність напрямку обертання і балансування робочого колеса, наявність огорожень;

у масляних фільтрах - щільність прилягання осередку фільтра у настановній рамі, зволоження сітки фільтра мастилом;

у противибухових пристроях - правильність їх установки щодо напрямку руху ударної хвилі, міцність кріплення;

у ФП - відповідність їх кількості зазначеній у проекті, відсутність дефектів, послідовність установки фільтрів-поглиначів у колонку.

Найбільш характерні дефекти ФП та способи їх виявлення наведено у таблиці 1 цього додатка.

III. Усунення виявлених під час огляду недоліків у герметичності захисної споруди

У разі виявлення під час проведення зовнішнього огляду сховища на герметичність недоліків, що не можуть бути усунуті у стислі терміни, до їх усунення подальші випробування не проводяться, а сховище вважається негерметичним.

IV. Проведення випробувань

1. Зачинення і герметизація захисно-герметичних, герметичних воріт, дверей і ставень, стопоріння КНТ, закриття ГК і заглушок на повітроводах витяжних систем.

2. Перекриття засувки на каналізаційній мережі і запірних вентилів на внутрішніх інженерних мережах, заливка водою сифонів каналізаційних приладів і санітарних пристроїв.

3. Послідовне увімкнення системи вентиляції у різних режимах вентиляції: режимі I (чистої вентиляції), режимі II (фільтровентиляції), режимі III (регенерації внутрішнього повітря).

Під час перевірки захисної споруди на здатність підтримувати установлені параметри надмірного тиску у режимі II (фільтровентиляції) одночасно вмикають систему повітропостачання у режимі II (фільтровентиляції) і витяжну вентиляцію. КНТ мають бути розстопорені і відрегульовані під нормативний надмірний тиск.

Під час перевірки герметичності у режимі III (регенерації внутрішнього повітря) вводяться в дію засоби підтримання підпору. ГК на витяжних каналах мають бути закритими, КНТ у тамбурах входів мають бути застопореними у зачиненому стані.

4. Визначення кількості повітря, що подається, вимірювання надмірного тиску усередині сховища у різних режимах вентиляції.

5. Ступінь герметичності сховища визначається з використанням таблиці 2 цього додатка.

Для виконання робіт

Інструменти	Виконавці
Молоток, ліхтар, викрутки, вимірювальні прилади: дві лінійки, ваги, тягонапоромір, манометр, підпоромір або інший прилад для виміру надмірного тиску (підпору повітря) всередині сховища	Робоча бригада (група) з проведення вимірів*

*Кількість членів робочої групи (бригади) з проведення вимірів визначає балансоутримувач залежно від складності та розмірів захисної споруди.

*Особливості
вимірювань та використання окремих
вимірювальних приладів*

Назва приладу	Загальна будова та принцип роботи	Особливості вимірювання
1	2	3
Тягонапоромір типу ТНЖ у закритому металевому корпусі	На передній стінці корпусу передбачено два заklenі отвори: один круглий - для рівня, другий продовгуватий - для рухливої шкали. Всередині приладу, крім рівня, змонтовано похилу трубку з невеликим скляним резервуаром, до якої перед вимірами заливають воду або спирт. Кінці трубки присьднано до штуцерів з накидними гайками	
Диференціальний тягонапоромір типу ТДМ	Принцип роботи приладу засновано на вимірюванні величини пружної деформації мембранної коробки, що врівноважує дію надмірного тиску. Різниця тисків викликає переміщення мембрани, що присьднана до стрілки приладу системою важелів. У тягонапоромірі є пристрій (коректор	

	нуля), що дозволяє установити стрілку в нульове положення. Під час вимірювання штупер зі знаком плюс з'єднується шлангом з вивідною трубкою гумовою трубкою	
Похилий манометр	Прилад складається з похилої скляної трубки, закріпленої скобами на дерев'яній колодці. Нижній кінець трубки з'єднаний зі скляним резервуаром. Уздовж трубки закріплено рухливу шкалу. Горизонтальність положення приладу фіксується рівнем. Шкали трубки мають градуювання, розраховані для заливання у похилі трубки спирту-ректифікату	У разі застосування у приладі води до результатів вимірів вноситься поправка на питому вагу спирту (величина показника приладу помножується на коефіцієнт, що дорівнює 1,25)
Універсальний манометр МПВО (підпоромір КГ)	Прилад являє собою дерев'яну колодку, на якій укріплено подвійну U-подібну манометричну трубку, рухливу шкалу з поділками і рівень. Манометрична трубка заповнюється підфарбованою водою. Прилад за допомогою рівня встановлюють у горизонтальне положення, після чого "0" рухливої шкали суміщається з рівнем рідини у верхній гілці, що з'єднується гумовою трубкою з введенням атмосферного тиску. Відлік здійснюється по верхній трубці. Положення рідини у нижній трубці до уваги не береться	Щоб уникнути похибки у розрахунках, викликаній силою зчеплення води зі склом, потрібно, затиснувши гумову трубку пальцями, привести стовп рідини у рух і робити відлік після того, як стовп рідини установиться. У разі значних величин підпору прилад може бути застосовано як вертикальний манометр. У такому разі його підвішують у вертикальне положення

Таблиця 1

**Найбільш характерні дефекти ФП
та способи їх виявлення**

Дефект	Спосіб виявлення
1	2
Наскрізне іржавіння оболонки ФП	Зовнішнім оглядом. На покриті іржею місце натиснути викруткою. У разі виявлення глибокого іржавіння відбувається деформація (прогин) оболонки або її прокол

Деформація (зминання) оболонки ФП	Зовнішнім оглядом та вимірюванням. Наявність вм'ятин завглибшки понад 30 мм визначають за допомогою двох лінійок. Одну з них прикладають до утворюючої поверхні оболонки, іншу опускають у поглиблення перпендикулярно першій лінійці
Пересипання ділянки шихти	Зовнішнім оглядом. Дефект виявляється під час перевертання або струшування ФП: усередині чути шум шихти, що пересипається. Окремі зерна можуть висипатися з вихідного отвору фільтра*
Перезволоження (затоплення) ФП водою	Зважуванням та зовнішнім оглядом. Зважити ФП, фігурним ключем від'єднати донну заглушку і оглянути її. За допомогою переносної лампи (ліхтарика) оглянути через вхідний отвір фільтрувальний матеріал і перфорований циліндр. Дефект характеризується перевищенням ФП допустимої маси, на внутрішньому боці донної заглушки помітні патьоки води, внутрішній перфорований циліндр покритий іржею, на фільтрувальному картоні можуть бути помітні патьоки від води (розводи) та плями іржі*
Прорив фільтрувального матеріалу ФП	Зовнішнім оглядом та вимірюванням. Для виявлення пошкоджень необхідно оглянути поверхню фільтрувального матеріалу, насамперед місця, що прилягають до торців касети протидимного фільтра. У разі виявлення дефектів фільтрувального картону (на згинах має тріщини і розриви) необхідно виміряти опір ФП. ФП слід замінити, якщо під час вимірювання виявлено підвищений або знижений опір, відхилення складає 20 % і більше від зазначеного у маркуванні*

* Роботи здійснюються після розбирання колонки ФП.

Таблиця 2

**Величина підпору,
яка характеризує герметичність сховищ**

V/L	0,3	0,6	1
Підпір, Па	20	45	100

Примітка.

V - об'єм подачі повітря, L - площа огорожень по внутрішньому контуру герметизації.

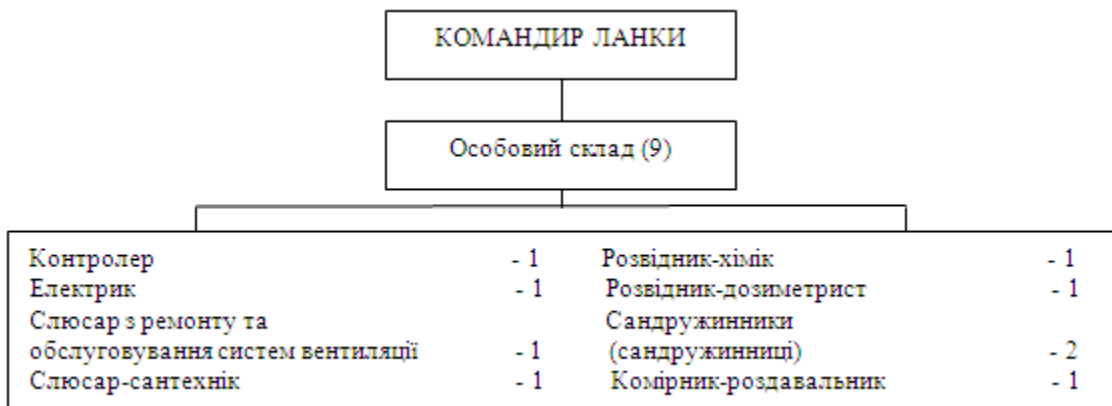
Додаток 9
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 2 глави 1 розділу VI)

ПРИМІРНІ СХЕМИ
організації формувань з обслуговування захисних споруд

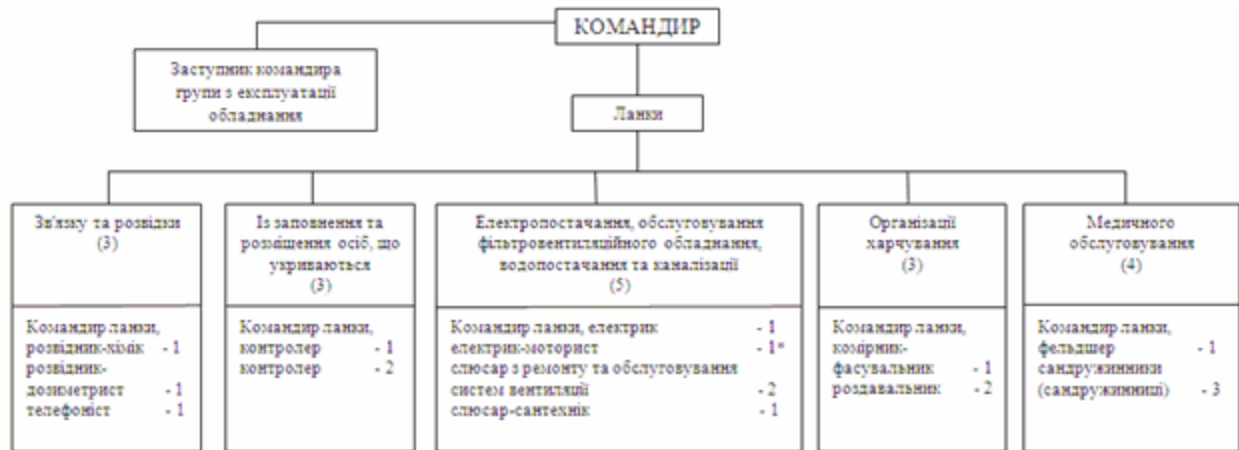
Примірний чисельний склад формувань

Схема	Особовий склад, осіб
А	10
Б	20
В	35

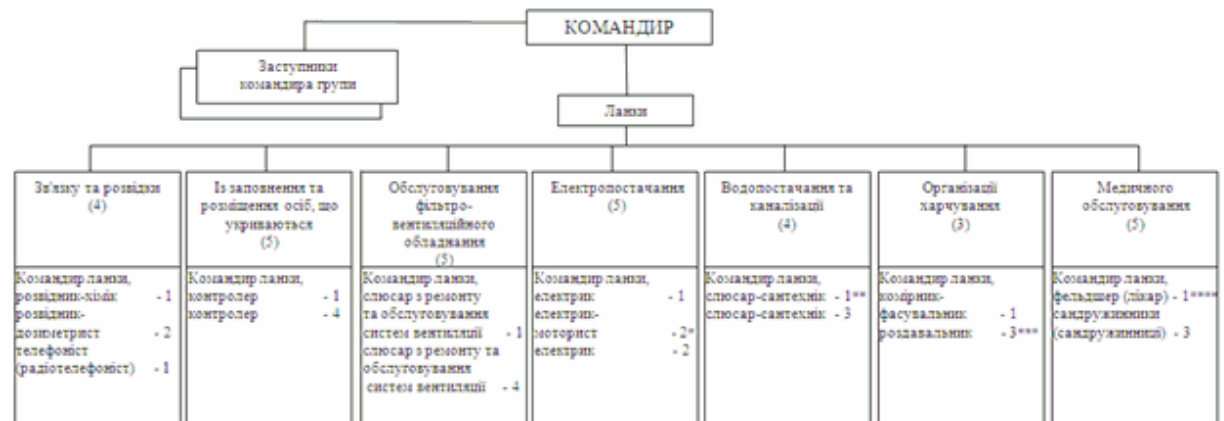
**А. СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАНКИ З ОБСЛУГОВУВАННЯ
ЗАХИСНИХ СПОРУД МІСТКІСТЮ 150 ОСІБ І МЕНШЕ**

**Б. СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПИ З ОБСЛУГОВУВАННЯ
ЗАХИСНИХ СПОРУД МІСТКІСТЮ ВІД 150 ДО 600 ОСІБ**

В. СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПИ З ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗАХИСНИХ СПОРУД МІСТкіСТЮ ПОНАД 600 ОСІБ

* За наявності ДЕС.

** За наявності у споруді артезіанської свердловини необхідно передбачати посаду командира ланки (техніка).

*** У споруді місткістю 1200 осіб і більше кількість фасувальників-роздавальників збільшується (з розрахунку 1 на 300 осіб, які підлягають укриттю).

**** У споруді місткістю 1200 осіб і більше необхідно передбачати посаду лікаря.

Додаток 10
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 3 глави 2 розділу VI)

**ПЕРІОДИЧНІСТЬ І ЗМІСТ
оглядів стану захисних споруд та перевірок працездатності їх
основного обладнання**

№ з/п	Об'єкт перевірки	Періодичність перевірки	Хто перевіряє	Що перевіряється	Де зазначається
1	2	3	4	5	6
1	Загальний стан захисної споруди	Щотижня	Командир формування (відповідальний за стан захисної споруди)	Загальний стан захисної споруди, виходів, аварійних виходів, повітрязабірних і випускних каналів. Стан обвалування в окремо розміщених і підсипання покриття у вбудованих захисних спорудах. Справність дверей (воріт, ставень) і механізмів задраювання. Наявність і стан засобів пожежогасіння, відсутність течії і просочування ґрунтових та поверхневих вод. Температура та	Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12), Акт оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту (додаток 11) (за результатами щорічної оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту)

				відносна вологість повітря у приміщеннях	
2	Справність систем вентиляції	Щороку	Командир ланки (відповідальний за роботу вентиляції)	Справність вентиляторів припливних та витяжних систем, фільтрів-поглиначів, регенеративних установок, герметичних клапанів, герметичних з'єднань повітропроводів, повітрозабірних та витяжних каналів, противибухових пристроїв	Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12)
3	Справність систем водопостачання і каналізації	Щороку	Командир ланки (відповідальний за систему водозабезпечення)	Випробовування вентилів, заслінок, водозабірних кранів	Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12)
4	Справність систем фільтровентиляційного обладнання	Двічі на рік	Командир ланки (відповідальний за роботу фільтровентиляційного обладнання)	Рівень мастила у редукторах електроручних вентиляторів. Щільність закривання герметичних клапанів (якщо клапан закрито, витратомір не має давати показання). Робота електроручних вентиляторів у ручному режимі. Справність електропроводки	Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12), документи експлуатації фільтровентиляційного обладнання

				та іншого електрообладнання. Робота фільтровентиляційного обладнання у цілому: нагрівання корпусу електродвигуна, подавання розрахункової кількості повітря, відсутність підтікання мастила	
5	Справність противибухових пристроїв	Щороку	Відповідальний за систему вентиляції	Кут нахилу лопатей МЗС і УЗС, їх пружність	Журнал перевірки стану захисної споруди (додаток 14)
6	Справність баків для води	Щороку	Командир формування (відповідальний за захисну споруду)	Загальний стан баків, якість води, проби води з баків направити на лабораторні дослідження	Журнал перевірки стану захисної споруди (додаток 14)
7	Стан регенеративних установок	1 раз на 1,5 року	Відповідальний за роботу регенеративних установок	Зовнішній вигляд, наявність пломб на регенеративних патронах, працездатність показчика витрати повітря, працездатність клапанів	Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12), Таблиця контролю якості фільтрів-поглиначів (додаток 7), документи експлуатації обладнання регенеративних установок

8	Герметичність сховища	Щороку	Спеціальна комісія	Виконання робіт, передбачених у додатку 8	Довідка про перевірку герметичності сховища (додаток 6), Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12)
---	-----------------------	--------	--------------------	---	--

Додаток 11
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 4 глави 2 розділу VI)

АКТ

оцінки стану готовності захисної споруди цивільного захисту

Додаток 12
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 2 розділу VI)

ЖУРНАЛ ПЕРЕВІРКИ
сховища (протирадіаційного укриття)
№ _____

(найменування балансоутримувача)

розміщеного за адресою: _____

Дата перевірки	Посади, прізвища, ініціали осіб, які здійснили перевірку	Перевірені конструкції, вузли, механізми, обладнання	Результати огляду, помічені недоліки	Термін усунення недоліків	Дата усунення недоліків, підпис відповідальної особи
1	2	3	4	5	6

Додаток 13
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 9 глави 2 розділу VI)

ОСНОВНІ НЕДОЛІКИ
в утриманні захисних споруд, що погіршують стан їх готовності

Не готові	Обмежено готові
1	2
Сховища	
<i>1. Надійність будівельних конструкцій та захисних пристроїв</i>	
наявність в огорожувальних конструкціях незахищених отворів, через які можливе сполучення внутрішніх приміщень споруди з атмосферою; пошкодження основних будівельних конструкцій захисної споруди, що знижують їх несучу спроможність та (або) захисні властивості; неправильна установка захисно-герметичних воріт, дверей з урахуванням напрямку їх відкривання і захисних властивостей, нещільне їх прилягання до комінгса, несправність механізмів задраювання; відсутність або несправність противибухових пристроїв і розширювальних камер на повітрозаборах; несправність або відсутність герметичних клапанів, передбачених проектною документацією; відсутність запірної арматури на мережах водопроводу, каналізації, теплопостачання, сальникових та інших пристроїв у місцях прокладання кабелів і трубопроводів; невідповідність конструкцій оголовків систем вентиляції та аварійних виходів вимогам відповідних будівельних та	іржа на захисно-герметичних воротах, ставнях, дверях; відсутність регулювання, змащення захисних секцій; відсутність змащення у механізмах задраювання; вологість або підтоплення окремих приміщень (тамбурів, камер, аварійних виходів тощо); порушення обвалування споруди; захаращення входів, тамбурів, аварійних виходів, повітроприймальних оголовків тощо; відсутність підставок для розвантаження захисно-герметичних і герметичних воріт і дверей; відсутність тамбур-шлюзів у сховищах місткістю понад 300 осіб; нерегулярне проведення технічних обслуговувань, регламентних робіт, поточних і капітальних ремонтів, оглядів та обстежень

технічних норм; відсутність обладнання систем вентиляції, відхилення товщини стінок повітроводів від нормативних вимог або їх наскрізне іржавіння; затоплення приміщень захисної споруди	
2. Справність систем життєзабезпечення	
відсутність інженерних мереж, передбачених проектом (електро- і водопостачання, опалення, каналізації, зв'язку та оповіщення); відсутність, несправність або некомплектність обладнання, передбаченого проектом: вентиляторів; редукторів електроручних вентиляторів; дизельних електростанцій та обладнання для їх пуску; фекальних насосів, ємностей фекальних резервуарів; електричних мереж та електрообладнання; ємностей для води та систем її розбору; відсутність паливно-мастильних матеріалів для ДЕС (для захисних споруд, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням)	відсутність окремого обладнання санітарно-технічних систем (водорозбірних кранів, унітазів, раковин тощо), іншого обладнання і приладів, передбачених проектною документацією; несистематичне промивання ємностей для води, відсутність на них теплоізоляції, водомірних скелець; несправність або некомплектність частини електроосвітлювальних та інших електричних приладів (вимикачів, розеток тощо), відсутність світильників у тамбурах (тамбур-шлюзах); відсутність окремого обладнання зв'язку і оповіщення; відсутність експлуатаційно-технічної документації; відсутність паливно-мастильних матеріалів для ДЕС (для захисних споруд, що не перебувають у постійній готовності до використання за призначенням)
3. Захист від небезпечних хімічних та радіоактивних речовин, бактеріальних (біологічних) засобів ураження, бойових отруйних речовин	
відсутність ущільнювальної гуми на захисних герметичних пристроях (повністю або частково); відсутність або несправність: фільтровентиляційного обладнання, передбаченого проектною документацією; протипилових фільтрів; фільтрів-поглиначів; регенеративних патронів і установок, заповнених киснем балонів (для сховищ з трьома режимами вентиляції); відсутність приладів для виміру підпору	наявність тріщин на ущільнювальній гумі; іржа та забруднення протипилових фільтрів типу ФЯР; відсутність змочування протипилових фільтрів типу ФЯР вісциновим або індустріальним мастилом; іржа, забруднення та вологість фільтрів-поглиначів, нерегулярна перевірка придатності (за умов їх справності); установка на лінії герметизації герметичних клапанів таріллю до "забрудненого" боку,

повітря, довідки про перевірку герметичності сховища (додаток 6)	відсутність люків-вставок для перевірки їх працездатності; відсутність приладів вимірювання підпору та параметрів повітряного середовища, первинних засобів пожежогасіння, систем пожежної автоматики та сигналізації, передбачених проектною документацією
4. Організація утримання та експлуатації захисної споруди	
відсутність доступу до захисної споруди; відсутність формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди; знаходження захисної споруди у незадовільному санітарному стані; повна відсутність медичного та іншого майна, інструментів, передбачених відповідними нормами належності та переліками (додатки 19-21)	недостатня підготовка формувань (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди; відсутність або неповний обсяг оформлення документації захисної споруди (додаток 18); відсутність таблички на вході у споруду; відсутність другого комплекту ключів; забезпечення захисної споруди медичним та іншим майном, інструментами в обсягах, що не відповідають нормам належності та перелікам (додатки 19-21)
Протирадіаційні укриття	
1. Надійність будівельних конструкцій та захисних пристроїв	
пошкодження основних будівельних конструкцій захисної споруди, що знижують їх несучу спроможність та (або) захисні властивості; відсутність дверей на входах і виходах, люків на аварійних виходах; відсутність передбаченого проектною документацією обладнання систем вентиляції, відхилення товщини стінок повітроводів від нормативних вимог або їх наскрізне іржавіння; затоплення приміщень захисної споруди	вологість або підтоплення окремих приміщень захисної споруди; захарщення входів, аварійних виходів, основних приміщень; нерегулярне проведення технічних обслуговувань, регламентних робіт, поточних і капітальних ремонтів, оглядів та обстежень
2. Справність систем життєзабезпечення	
відсутність інженерних мереж, передбачених проектом (електро- та водопостачання, опалення, каналізації, зв'язку і оповіщення);	відсутність окремого обладнання санітарно-технічних систем (водорозбірних кранів, унітазів, раковин тощо),

відсутність, несправність або некомплектність обладнання, передбаченого проектом: вентиляторів; редукторів електроручних або ручних вентиляторів; електричних мереж та електрообладнання	передбаченого проектною документацією, іншого обладнання і приладів; несправність або некомплектність частини електроосвітлювальних та інших електричних приладів (вимикачів, розеток тощо); відсутність окремого обладнання зв'язку і оповіщення; відсутність експлуатаційно-технічної документації; несправність пудр-клозетів або вигрібних резервуарів (за умов їх передбачення проектною документацією)
3. Організація утримання та експлуатації захисної споруди	
відсутність доступу у захисну споруду; відсутність формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди; знаходження захисної споруди у незадовільному санітарному стані	недостатня підготовка формувань (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди; відсутність або неповний обсяг оформлення документації захисної споруди (додаток 18); відсутність таблички на вході у захисну споруду; відсутність другого комплекту ключів

Додаток 14
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 1 глави 3 розділу VI)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник балансоутримувача захисної
споруди цивільного захисту
_____ 20__ року

ПЛАН
приведення захисної споруди у готовність до використання за
призначенням

№ з/п	Назва огорожувальних будівельних конструкцій, спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення захисної споруди, що підлягають приведенню у готовність	Недоліки, виявлені під час оцінювання стану готовності захисної споруди до використання за призначенням	Перелік організаційних заходів та робіт з приведення захисної споруди у готовність до використання за призначенням	Строки виконання робіт	Відповідальні за виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6	7

Особа, відповідальна за обслуговування захисної споруди _____ (_____)

Додаток 15
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 3 розділу VI)

ТАБЛИЦЯ
періодичності проведення планових ремонтів захисних споруд

[illegible]

Додаток 16
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 9 глави 3 розділу VI)

ЗРАЗОК
оформлення плану ремонту захисних споруд

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова правління ПАТ «Рубін»
_____ 20__ р.

ПЛАН
ремонту захисних споруд цивільного захисту ПАТ «Рубін»
на _____ рік

№ з/п	Номер захисної споруди, балансоутримувач, адреса	Характеристика захисної споруди	Вид ремонту		Термін початку ремонту	Термін закінчення ремонту	Відмітка про проведення	Обсяг фінансування	
			поточний	капітальний				передбачено	використано
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Сховище № 14840 Домобудівного комбінату № 1, м. Черкаси, вул. Рожева, 8	Окремо розташована, III класу, на 150 осіб	Обслуговування фільтрів. Побілка стелі	Електроприлад від ЕРВ. Герметичні двері, підлога	Січень	Березень			
2	Сховище № 14845 Домобудівного комбінату № 2, м. Черкаси, вул. Зелена, 25	Окремо розташована, III класу, на 900 осіб	Перекриття, перегородки, цементна підлога. Фарбування панелей	Герметичні двері. Ставні герметичні. Клапани герметичні. Резервуари питної води	Квітень	Червень			

_____ 20__ Начальник відділу цивільного захисту

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Додаток 17
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 12 глави 3 розділу VI)

ПЕРІОДИЧНІСТЬ
проведення технічного обслуговування спеціального обладнання
захисних споруд

Назва спеціального обладнання	Технічне обслуговування № 1	Технічне обслуговування № 2	Технічне обслуговування № 3	Технічне обслуговування № 4	Технічне обслуговування № 5
Двері захисні герметичні	Щомісяця	-	1 раз на 6 місяців	1 раз на 2 роки	1 раз на 10 років
Віконниці (ставні) захисні герметичні	Щомісяця	-	1 раз на 6 місяців	1 раз на 2 роки	1 раз на 10 років
Клапани герметичні	Щомісяця	-	1 раз на 6 місяців	1 раз на 2 роки	1 раз на 10 років
Електропривід герметичних клапанів	Щомісяця	1 раз на 3 місяці	1 раз на 6 місяців	Щороку	1 раз на 3 роки
Противибухові пристрої	Щомісяця	-	1 раз на 3 місяці	1 раз на 2 роки	1 раз на 10 років
Клапани надмірного тиску	Щомісяця	-	Щороку	1 раз на 2 роки	-
Електроручні вентилятори	Щомісяця	1 раз на 3 місяці	Щомісяця	1 раз на 3 роки	1 раз на 6 років
Фільтри протипилові	-	-	За забрудненням і збільшенням опору, але не рідше 1 разу на 6 місяців	1 раз на 3 роки	-
Резервуари питної води	-	-	1 раз на 3 місяці	1 раз на 2 роки	1 раз на 10 років

Примітка.

Результати технічного обслуговування і ремонтів відображаються у журналі перевірки стану сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12).

Додаток 18
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 15 глави 3 розділу IV)

ПЕРЕЛІК
документації захисної споруди

Назва документа	Місце його знаходження
1	2
Вимоги щодо утримання, експлуатації та організації обліку захисних споруд цивільного захисту	У структурному підрозділі з питань цивільного захисту (у фахівця з питань цивільного захисту) або посадової особи, відповідальної за обслуговування захисної споруди
Паспорт захисної споруди цивільного захисту (сховища, протирадіаційного укриття)	У структурному підрозділі з питань цивільного захисту (у фахівця з питань цивільного захисту) або посадової особи, відповідальної за обслуговування захисної споруди
Опис обладнання та майна захисної споруди	Вивішується на стіні біля столу командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Схеми зовнішніх і внутрішніх інженерних мереж із зазначенням пристроїв для відключення	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Журнал перевірки сховища (протирадіаційного укриття) (додаток 12)	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
План захисної споруди із зазначенням пристроїв для сидіння і лежання та шляхів евакуації	Вивішується на дошці документації
План приведення захисної споруди у готовність	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди

Інструкції щодо експлуатації фільтровентиляційного та іншого інженерного обладнання	Вивішуються у місцях розташування обладнання
Правила користування вимірювальними приладами (використовуються оригінали або копії формулярів приладів)	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Журнал контролю якості фільтрів-поглиначів (додаток 7)	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Інструкція з пожежної безпеки	Вивішується на дошці документації
Інструкція з обслуговування та заходів безпеки під час експлуатації дизель-електростанції (ДЕС)	Вивішується у приміщенні ДЕС
Журнал обліку роботи ДЕС	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Формуляри фільтровентиляційних агрегатів	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди)
Інструкція щодо порядку провітрювання захисної споруди	Вивішується на дошці документації
Результати лабораторних досліджень якості питної води в резервуарах для питної води	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Експлуатаційні схеми систем життєзабезпечення (вентиляції, водопостачання і каналізації, електропостачання) із зазначенням на них пристроїв для відключення	Вивішуються: експлуатаційна схема водопостачання - біля водорозбірних кранів аварійних ємностей; експлуатаційна схема каналізації - перед входом у санвузол
Схема оповіщення та інформування зі списками телефонів органів управління відповідної територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ, її місцевих ланок, органів і підрозділів ДСНС, керівного складу спеціалізованих служб, об'єктових та	Вивішується на стіні біля столу командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди

територіальних формувань цивільного захисту	
Порядок перевірки сховища на герметичність	Вивішується на стіні біля столу командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди
Довідка про перевірку сховища на герметичність	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди)
Правила поведінки у захисній споруді	Вивішуються на дошці документації
Список особового складу формування з обслуговування захисної споруди, його функціональні обов'язки, порядок дій під час приведення захисної споруди у готовність та використання захисної споруди за призначенням	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди)
Інструкція щодо порядку використання засобів індивідуального захисту	У командира формування (відповідальної особи) з обслуговування захисної споруди)

Додаток 19
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 5 глави 1 розділу VII)

НОРМИ
оснащення формування з обслуговування захисної споруди

№ з/п	Назва майна	Одиниця виміру	Норма забезпечення
1	2	3	4
1. Засоби індивідуального захисту			
1	Фільтруючий протигаз	шт.	Кожному з особового складу формування
2	Респіратор Р-2	шт.	Кожному з особового складу формування
3	Легкий захисний костюм	к-т	Кожному розвіднику-хіміку, розвіднику-дозиметристу
2. Засоби радіаційної і хімічної розвідки			
4	Рентгенметр-радіометр	шт.	Кожному розвіднику-дозиметристу
5	Комплект вимірювача дози ІД-1 (комплект індивідуальних дозиметрів ДП-24, ДП-22В)	к-т	Один на формування з обслуговування захисної споруди
6	Індивідуальні вимірювачі дози ІД-11	шт.	Кожному з особового складу формування
7	Пристрій хімічної розвідки (ВПХР)	шт.	Кожному розвіднику-хіміку

Примітка. Рентгенметром-радіометром, комплектом вимірювача дози ІД-1 (ДП-24, ДП-22В) та приладом хімічної розвідки ВПХР захисна споруда забезпечується за рахунок приладів, наявних у формуваннях, що укриваються у цій споруді

3. Засоби спеціальної обробки

8	Комплект для дегазації ІДП-С	шт.	Кожному розвіднику-хіміку, розвіднику-дозиметристу
9	Дегазуючий пакет порошковий ДПП	шт.	Кожному розвіднику-хіміку, розвіднику-дозиметристу

4. Засоби зв'язку

10	Радіостанція	к-т	1 на пункт управління об'єкта у сховищі
11	Телефонний апарат	шт.	1-2 на пункт управління об'єкта у сховищі

5. Інструмент

			Група	Ланка
12	Лопата штикова	шт.	8	4
13	Лопата совкова	шт.	8	4
14	Сокира теслярська	шт.	3	2
15	Пилка поперечна	шт.	2	1
16	Пилка-ножівка по дереву	шт.	2	1
17	Лом звичайний	шт.	6	4
18	Кувалда	шт.	2	2
19	Ножиці для різання дроту	шт.	1	1

20	Пилка-ножівка по металу (з полотнами, 10 шт.)	шт.	3	2
21	Гідравлічний домкрат на 25 т	шт.	2	2
22	Ліхтар акумуляторний	шт.	2	4
23	Ліхтар кишеньковий електричний	шт.	Кожному з особового складу формування	
24	Комплект електромонтера	шт.	1	1
25	Комплект сантехніка	шт.	1	1

Додаток 20
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 1 розділу VII)

ПЕРЕЛІК
майна, необхідного для укомплектування захисної споруди

Назва	Кількість	Норма розрахунку
1	2	3
Обладнання і меблі		
Нари дво-, триярусні	1	На 4-6 осіб
Стіл	1	На 30-40 осіб, але не менше 6
Стілець	1	На 10 осіб, але не менше 10
Шафа металева велика	1	На 1 споруду
Шафа металева мала	1	На 1 споруду
Шафа для зберігання медикаментів	1	На 1 споруду
Кушетка	1	На 1 споруду
Ширма	1	На 1 споруду
Вмивальник	1	На 1 споруду
Бачок для питної води місткістю 15-20 л	1	На 100 осіб
Мішок паперовий для збирання сухих відходів	1	На 50 осіб
Прилади		

Термометр кімнатний	1	На 1 відсік
Психрометр з психрометричними таблицями*	1	На 1 відсік
Газоаналізатор-сигналізатор на кисень, вуглекислий газ і окис вуглецю*	1	На 1 споруду
Вимірювач ІМД-21с	1	На 1 споруду місткістю понад 600 осіб або за наявності пункту управління
Компас	1	На 100 осіб
Тягонапоромір похилий типу ТНЖ або ТНМП-1*	1	На 1 споруду
Майно зв'язку		
Апарат телефонний	1-2	На 1 споруду
Радіостанція	1	На 1 споруду (за наявності пункту управління)
Гучномовець	1	На 1 відсік
Радіоприймач	1	На 1 споруду (якщо немає радіостанції)
Лікарські засоби та медичні вироби		
Аптечка колективна (опис № 1)	1	На 100-150 осіб
Аптечка колективна (опис № 2)	1	На 400-600 осіб
Ноші санітарні	1	На кожні 500 осіб, але не менше одних
Інвентар і майно для організації харчування		

Стелаж (дерев'яний, металевий) для розміщення продовольства, кв. м	0,45	Для 100 осіб на 1 добу
Стіл	1	На кожне робоче місце фасувальника-роздавальника
Стілець	1	На кожне робоче місце фасувальника-роздавальника
Ваги циферблатні	1	На кожне робоче місце фасувальника-роздавальника
Дошка для нарізування продуктів	1	На кожне робоче місце фасувальника-роздавальника
Ніж кухарський	1	На кожне робоче місце фасувальника-роздавальника
Ніж консервний	1	На 10 осіб
Ложка столова	1	На 1 особу
Чашка	1	На 1 особу
Ніж, ножиці для розпорювання мішків	1-2	На 100 осіб
Лапка для відкриття ящиків і коробок	1-2	На 100 осіб
Пакет поліетиленовий (паперовий) або папір для обгортання (0,5 x 0,5), кв. м	1	На 1-4 особи
Спецодяг (куртка, халат, фартух бавовняний), рушники вафельні, комплект	1	На 1 особу ланки організації харчування
Мішок паперовий для збирання сухих відходів	1	На 50 осіб
Майно протипожежне		

***Відповідно до норм належності залежно
від основного функціонального призначення
приміщень у мирний час***

Інструмент		
Домкрат (механічний, гідравлічний)	1	На 1 споруду
Кувалда	1	На 1 споруду
Лом	2	На 1 споруду
Киркомоти́га	2	На 1 споруду
Лопата штикова	2	На 1 споруду
Лопата совкова	2	На 1 споруду
Шлямбур	2	На 1 споруду
Скарпель	2	На 1 споруду
Зубило	1	На 1 споруду
Плоскогубці (кусачки)	1	На 1 споруду
Клинці сталеві	2-3	На 1 споруду
Молоток	2	На 1 споруду
Сокира	2	На 1 споруду
Пилка-ножівка по дереву	1	На 1 споруду
Пилка-ножівка по металу із запасними полотнами	1	На 1 споруду
Дриль електричний або ручний з набором свердел великого діаметра	1	На 1 споруду
Матеріал ремонтний		

Вставки кабельні перетином до 6 кв. мм, завдовжки 1,5-2 м*	2	На 1 споруду
Вставки кабельні перетином понад 6 кв. мм, завдовжки 1,5-2 м*	2	На 1 споруду
Затиски кабельні універсальні*	4	На 1 споруду
Стрічка ізоляційна	0,5	На 1 споруду
Плівка поліхлорвінілова завтовшки 0,3 мм, кв. м	1,5-2	На 1 споруду
Гума листова, м ² *	1-1,5	На 1 споруду
Мотузка (шнури) перетином 10-12 мм ² , кг	1	На 1 споруду
Шланги гумові завдовжки 1,5-2 м для зрошування водопровідних труб	2	На 1 споруду
Заглушки на фланці трубопроводів різних діаметрів	4	На 1 споруду
Пробки дерев'яні	5-6	На 1 споруду
Цвяхи 100-150 мм, кг	1	На 1 споруду
Цвяхи 100-150 мм, кг	1	На 1 споруду
Стійки, розпірки, шт.*	4-5	На 1 споруду
Дріт в'язальний, кг*	1,5	На 1 споруду
Цемент, кг*	20	На 1 споруду
Глина, кг*	50	На 1 споруду
Клоччя, кг*	1	На 1 споруду
Стрічка для склеювання, м*	50	На 1 споруду
Гума ущільнювальна, м*	10	На 1 споруду

Клей № 88, кг*	0,5	На 1 споруду
Інші матеріали		
Мішківина або ганчір'я, кг	2-3	На 1 споруду
Амоній сірчаноокислий, л	2-3	На 1 споруду
Обприскувач ранцевий (гідропульт)	1	На 1 споруду
Металева ванна (700 x 700 x 150 мм), шт.	2	На 1 споруду
Сода, кг	2	На 1 споруду
Масло вісцинове (індустріальне), кг*	10	На 1 споруду
Хлорамін, кг	0,07	На 1 споруду
Сіль двотриосновна гіпрохлориду кальцію (ДТС-ГК), кг	0,1	На 100 осіб
Параформ, кг	0,2	На 100 осіб
Мідь сірчаноокисла, кг	1	На 100 осіб
Паранітрофенол, кг	0,3	На 100 осіб
Мідь бромна, кг	0,6	На 100 осіб
Інвентар для прибирання приміщень		
Щітка для підлоги (віник)	2	На 1 споруду
Совок для сміття	1	На 1 споруду
Відро, урна для сміття	4	На 1 споруду
Ганчір'я бавовняне, кг	5	На 1 споруду

* Для сховищ.

Додаток 21
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 6 глави 1 розділу VII)

ПЕРЕЛІК
лікарських засобів та медичних виробів для укомплектування
запасів медичного майна у захисних спорудах

№ з/п	Назва майна	Одиниця виміру	Кількість
1	2	3	4
АПТЕЧКА КОЛЕКТИВНА - ОПИС № 1 (орієнтовний перелік на 100 - 150 осіб)			
Лікарські засоби			
1	Аміак, 10 % розчин, 100 мл	фл.	1
2	Метамізол натрію, табл. по 0,5 г № 10	уп.	3
3	Каптоприл, табл. по 25 мг № 10	уп.	2
4	Дротаверин, табл. по 40 мг № 10	уп.	1
5	Ацетамінофен (парацетамол), табл. по 0,5 г № 12 (10)	уп.	2
6	Лоперамід, табл. по 2 мг № 10	уп.	3
7	Вугілля активоване, табл. по 0,25 г № 10	уп.	10
8	Кислота ацетилсаліцилова, табл. по 0,5 г № 10	уп.	1
9	Хлоргексидин, 0,05 % розчин, 100 мл	фл.	1
10	Настойка валеріани, 25 (30) мл	фл.	1

11	Нітрогліцерин, табл. по 0,5 мг № 40	уп.	1
12	Повідон-йоду, 10 % розчин, 100 мл	фл.	1
13	Сульфацил натрію, 30 % розчин, 10 мл	фл.	2
Перев'язувальні засоби			
1	Серветки марлеві стерильні 16 см х 14 см № 5	шт.	20
2	Бинт марлевий медичний стерильний 5 м х 10 см	шт.	3
3	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний	шт.	2
4	Лейкопластир котушковий 2 см х 5 м	шт.	1
5	Бинт еластичний медичний 10 см х 2 м	шт.	1
6	Косинка медична перев'язувальна	шт.	2
Медичні вироби			
1	Джгут кровоспинний	шт.	1
2	Склянка для прийому ліків	шт.	1
3	Термометр медичний безртутний	шт.	2
4	Термоковдра	шт.	2
5	Рукавички одноразові медичні оглядові нестерильні нитрилові	шт.	10
АПТЕЧКА КОЛЕКТИВНА - ОПИС № 2 (приблизний перелік на 400 - 600 осіб)			
Лікарські засоби			
1	Аміак, 10 % розчин, 100 мл	фл.	1

2	Метамізол натрію, табл. по 0,5 г № 10	уп.	5
3	Присипка дитяча, 50 г	уп.	2
4	Повідон-йоду, 10 % розчин, 100 мл	фл.	2
5	Вугілля активоване, табл. по 0,25 г № 10	уп.	20
6	Кислота ацетилсаліцилова, табл. по 0,5 г № 10	уп.	4
7	Хлоргексидин, 0,05 %, розчин 100 мл	фл.	4
8	Настойка валеріани, 25 (30) мл	фл.	4
9	Нафазоліну нітрату 0,05 % розчин, 10 мл	фл.	2
10	Нітрогліцерин, табл. по 0,5 мг № 40	уп.	2
11	Сульфацил натрію, 30 % розчин, 10 мл	фл.	5
12	Каптоприл, табл. по 25 мг № 10	уп.	5
13	Дротаверин, табл. по 40 мг № 10	уп.	5
14	Ацетамінофен (парацетамол), табл. по 0,5 г № 12 (10)	уп.	5
15	Лоперамід, табл. по 2 мг № 10	уп.	6
Перев'язувальні засоби			
1	Серветки марлеві стерильні 16 см х 14 см № 5	шт.	40
2	Бинт марлевий медичний стерильний 5 м х 10 см	шт.	10
3	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний	шт.	5
4	Лейкопластир котушковий 2 см х 5 м	шт.	3
5	Бинт еластичний медичний 10 см х 2 м	шт.	5

6	Косинка медична перев'язувальна	шт.	5
Медичні вироби			
1	Джгут кровоспинний	шт.	4
2	Ножиці хірургічні прямі	шт.	2
3	Склянка для прийому ліків	шт.	4
4	Термометр медичний безртутний	шт.	10
5	Термоковдра	шт.	4
6	Рукавички одноразові медичні оглядові нестерильні нітрилові	шт.	20
7	Шина іммобілізаційна гнучка для верхніх кінцівок	шт.	2
8	Шина іммобілізаційна гнучка для нижніх кінцівок	шт.	2
9	Серветки марлеві стерильні 16 см x 14 см № 5	шт.	40
10	Бинт марлевий медичний стерильний 5 м x 10 см	шт.	10
11	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний	шт.	5
12	Лейкопластир котушковий 2 см x 5 м	шт.	5
13	Бинт еластичний медичний 10 см x 2 м	шт.	5
14	Косинка медична перев'язувальна	шт.	5
УКЛАДКА ДЛЯ ФЕЛЬДШЕРА			
Лікарські засоби			
1	Атропіну сульфат, 0,1 % розчин по 1 мл	амп.	20
2	Глюкоза, 40 % розчин для ін'єкцій по 20 мл	амп.	10

3	Розчин глюкози 5 %, 500 мл	пластикове пакування	10
4	Дифенгідрамін, табл. по 0,05 г № 10	уп.	2
5	Дротаверин, табл. по 40 мг № 30	уп.	5
6	Епінефрин, 1,8 мг/мл по 1 мл в ампулах	амп.	20
7	Магнію сульфат, розчин для ін'єкцій, 250 мг/мл, 5 мл в ампулах	амп.	10
8	Дексаметазон, розчин для ін'єкцій по 1 мл (4 мг) в ампулах	амп.	20
9	Каптоприл, табл. по 25 мг № 10	уп.	5
10	Фуросемід, 10 мг/мл по 2 мл в ампулах	амп.	5
11	Ацетамінофен (парацетамол), табл. по 0,5 г № 12 (10)	уп.	5
12	Спирт етиловий, 96 %, 100 мл	фл.	2
13	Ципрофлоксацин, табл., вкриті оболонкою, по 0,5 г № 10	уп.	5
14	Хлорамфенікол, табл., вкриті оболонкою, по 0,5 г № 10	уп.	5
15	Лоперамід, табл. по 2 мг № 10	уп.	6
16	Аміак, 10 % розчин, 100 мл	фл.	1
17	Метамізол натрію, табл. по 0,5 г № 10	уп.	5
18	Вугілля активоване, табл. по 0,25 г № 10	уп.	20
19	Кислота ацетилсаліцилова, табл. по 0,5 г № 10	уп.	4
20	Настойка валеріани, 25 (30) мл	фл.	4
21	Нафазоліну нітрату 0,05 % розчин, 10 мл	фл.	2

22	Нітрогліцерин, табл. по 0,5 мг № 40	уп.	2
23	Сульфацил натрію, 30 % розчин, 10 мл	фл.	2
24	Аміодарон, по 3 мл в ампулах	амп.	20
Дезінфікувальні засоби			
1	Стериліум	л	5
2	Хлоргексидин, 0,05 % розчин, 100 мл	фл.	2
3	Повідон-йоду, 10 % розчин, 100 мл	фл.	2
Медичні вироби			
1	Дихальний мішок типу АМБУ	шт.	1
2	Повітропровід ротовий № 2, 3, 4	шт.	По 1 кожного розміру
3	Інгалятор кисневий	шт.	1
4	Катетери уретральні типу Фолея або Нелатона	к-т	1
5	Сечоприймач універсальний	шт.	3
6	Ножиці хірургічні прямі	шт.	1
7	Пристрій манометричний мембранний ПММ	шт.	1
8	Пінцет анатомічний загального призначення	шт.	1
9	Пінцет хірургічний	шт.	1
10	Рукавички оглядові нітрилові нестерильні № 100	уп.	1
11	Скальпель хірургічний одноразовий № 11	шт.	2

12	Стетофонендоскоп	шт.	1
13	Судно підкладне	шт.	1
14	Шпатель для язика одноразовий	шт.	100
15	Шприц одноразовий 2 мл (на 100 осіб)	шт.	10
16	Шприц одноразовий 5 мл (на 100 осіб)	шт.	5
17	Шприц одноразовий 10 мл (на 100 осіб)	шт.	5
18	Катетер внутрішньовенний, розмір 16-22 G	шт.	По 1 кожного розміру
19	Термоковдра	шт.	2
20	Серветки марлеві стерильні 16 см x 14 см № 5	шт.	20
21	Бинт марлевий медичний стерильний 5 м x 10 см	шт.	3
22	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний	шт.	2
23	Лейкопластир котушковий 2 см x 5 м	шт.	1
24	Бинт еластичний медичний 10 см x 2 м	шт.	2
25	Косинка медична перев'язувальна	шт.	2
126	Система для внутрішньовенних інфузій	шт.	10
Санітарно-господарське майно			
1	Клейонка підкладна (плівка поліетиленова)	м2	2
2	Ківш емальований для води	шт.	1
3	Кушетка медична	шт.	1

4	Мило туалетне рідке	шт.	1
5	Рушник	шт.	2
6	Халат медичний	шт.	2
УКЛАДКА ДЛЯ ЛІКАРЯ			
Лікарські засоби			
1	Атропіну сульфат, 0,1 % розчин по 1 мл в ампулах	амп.	10
2	Глюкоза, 40 % розчин для ін'єкцій по 20 мл в ампулах	амп.	10
3	Глюкоза, 5 % розчин, 500 мл	пластикове пакування	10
4	Дифенгідрамін, табл. по 0,05 г № 10	уп.	2
5	Дротаверин, табл. по 40 мг № 30	уп.	5
6	Епінефрин, 1,8 мг/мл по 1 мл в ампулах	амп.	20
7	Магнію сульфат, розчин для ін'єкцій, 250 мг/мл, 5 мл в ампулах	амп.	10
8	Дексаметазон, розчин для ін'єкцій по 1 мл (4 мг) в ампулах	амп.	20
9	Каптоприл, табл. по 25 мг № 10	уп.	5
10	Фуросемід, 10 мг/мл по 2 мл в ампулах	амп.	5
11	Ацетамінофен (парацетамол), табл. по 0,5 г № 12 (10)	уп.	5
12	Спирт етиловий, 96 %, 100 мл	фл.	2
13	Ципрофлоксацин, табл., вкриті оболонкою, по 0,5 г № 10	уп.	5
14	Хлорамфенікол, табл., вкриті оболонкою, по 0,5 г № 10	уп.	5

15	Лоперамід, табл. по 2 мг № 10	уп.	6
16	Аміак, 10 % розчин, 100 мл	фл.	1
17	Метамізол натрію, табл. по 0,5 г № 10	уп.	5
18	Вугілля активоване, табл. по 0,25 г № 10	уп.	20
19	Кислота ацетилсаліцилова, табл. по 0,5 г № 10	уп.	4
20	Настойка валеріани, 25 (30) мл	фл.	4
21	Нафазоліну нітрату 0,05 % розчин, 10 мл	фл.	2
22	Нітрогліцерин, табл. по 0,5 мг № 40	уп.	2
23	Сульфацил натрію, 30 % розчин, 10 мл	фл.	2
24	Каптоприл, табл. по 25 мг № 10	уп.	5
25	Метопролол, табл. по 50 мг. № 10	уп.	3
26	Верапаміл, розчин для ін'єкцій, 2,5 мг/мл по 2 мл в ампулах	амп.	10
27	Аміодарон, табл. по 0,2 г № 10	уп.	5
28	Ондасетрон, розчин для ін'єкцій, 2 мг/мл по 2 мл	амп.	5
29	Метоклопрамід, табл. по 0,01 г № 10	уп.	2
30	Омепразол, капсули по 20 мг № 10	уп.	5
31	Сальбутамол, аерозоль для інгаляцій, дозований, 100 мкг/дозу по 200 доз у балонах	уп.	1
32	Аміодарон, розчин по 3 мл в ампулах	амп.	20
33	Натрію хлорид, 0,9 % розчин, 500 мл	пластикове пакування	10

Дезінфікувальні засоби			
1	Стериліум	л	5
2	Хлоргексидин, розчин 0,05 % 100 мл	фл.	2
3	Повідон-йоду, 10 % розчин, 100 мл	фл.	2
Медичні вироби			
1	Дихальний мішок типу АМБУ	шт.	1
2	Автоматичний зовнішній дефібрилятор	шт.	1
3	Аспіратор ручний	шт.	1
4	Інгалятор кисневий	шт.	1
5	Повітропровід ротовий № 2, 3, 4	шт.	По 1 кожного розміру
6	Пристрій манометричний мембранний ПММ	шт.	1
7	Рукавички оглядові нестерильні нітрилові (розмір L) № 100	уп.	1
8	Сечоприймач універсальний	шт.	3
9	Стетофонендоскоп	шт.	1
10	Столик інструментальний	шт.	1
11	Судно підкладне емальоване	шт.	2
12	Таз ниркоподібний	шт.	2
13	Набір для конікотомії	к-т	1
14	Шпатель одноразовий	шт.	100

15	Шприц одноразовий 2 мл (на 100 осіб)	шт.	20
16	Шприц одноразовий 5 мл (на 100 осіб)	шт.	10
17	Шприц одноразовий 10 мл (на 100 осіб)	шт.	10
18	Система для внутрішньовенних інфузій	шт.	10
19	Катетер внутрішньовенний, розмір 16-22 G	шт.	По 2 кожного розміру
20	Серветки марлеві стерильні 16 см x 14 см № 5	шт.	20
21	Бинт марлевий медичний стерильний 5 м x 10 см	шт.	5
22	Пакет перев'язувальний індивідуальний стерильний	шт.	2
23	Лейкопластир котушковий 2 см x 5 м	шт.	1
24	Бинт еластичний медичний 10 см x 2 м	шт.	2
25	Косинка медична перев'язувальна	шт.	2
Санітарно-господарське майно			
1	Халат медичний	шт.	4
2	Рушник	шт.	4
3	Клейонка підкладна (плівка поліетиленова)	м2	3
4	Відро (урна) педальне для відходів	шт.	1
5	Відро емальоване з кришкою	шт.	1
6	Мильниця	шт.	1
7	Мило туалетне рідке	шт.	1

8	Кушетка медична	шт.	1
---	-----------------	-----	---

Додаток 22
до Вимог щодо утримання
та експлуатації захисних споруд
цивільного захисту
(пункт 4 розділу VIII)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник балансоутримувача захисної
споруди цивільного захисту
_____ 20__ року

ПЛАН
консервації та збереження спеціального обладнання, інженерних
мереж та систем життєзабезпечення сховища

№ з/п	Назва спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення, що підлягають консервації і збереженню	Опис технічного стану спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення, що підлягають консервації і збереженню	Спосіб проведення консервації та збереження спеціального обладнання, інженерних мереж та систем життєзабезпечення	Строки виконання робіт	Відповідальні за виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6	7

Особа, відповідальна за обслуговування захисної споруди _____
(_____)

Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту
Наказ; МВС України від 09.07.2018 № 579
Редакція від **25.01.2024**, підстава — [z0066-24](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/z0879-18>

Законодавство України
станом на 05.11.2024
чинний

z0879-18

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f477030n791.doc](#) від 03.09.18 09:55, 28 кб
 - Сигнальний документ — [f477030n797.doc](#) від 03.09.18 09:55, 112 кб
-

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 21.08.2018 — 2018 р., № 64, стор. 16, стаття 2192, код акта 91171/2018